

Parlamentul Republicii Moldova

PARLAMENT INFO 2022

Parlamentul a adoptat 381 de acte. Pe parcursul anului, au fost înregistrate 483 de inițiative legislative.

Mesaje puternice de susținere a Republicii Moldova: vizita președinților Parlamentelor țărilor din grupul NB8 și organizarea, pentru prima dată, a ședinței comune a Parlamentelor Republicii Moldova și României.

Instituția parlamentară a avut un număr record de vizitatori, peste 60 % dintre ei fiind copii și tineri.

Parlament INFO

2022

Cuprins

Cuvânt de salut	5	Vicepreședinții Parlamentului	8	Fracțiuni parlamentare	14	Bilanț parlamentar	46		
Igor GROSU, Președintele Parlamentului Republicii Moldova	6	Mihail POPȘOI, Vicepreședintele Parlamentului	9	„Partidul Acțiune și Solidaritate”	15	Activitatea parlamentară	47		
		Vlad BATRÎNCEA, Vicepreședintele Parlamentului	11	„Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”	19	Biroul permanent al Parlamentului	48		
				Partidul Politic „ȘOR”	21	Vizite în străinătate	49		
				Comisii parlamentare permanente	24	Secretariatul Parlamentului	50	Calendar 2023	53
				Comisia juridică, numiri și imunități	25	Mesaj al Secretarului general al Parlamentului Republicii Moldova, Tamara GHEORGHÎȚA	50	Zile comemorative, zile de sărbătoare și zile de odihnă în Republica Moldova	54
				Comisia economie, buget și finanțe	26	Informații de bilanț	51		
				Comisia agricultură și industrie alimentară	28				
				Comisia drepturile omului și relații interetnice	30				
				Comisia mediu și dezvoltare regională	32				
				Comisia protecție socială, sănătate și familie	34				
				Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media	36				
				Comisia de control al finanțelor publice	38				
				Comisia politică externă și integrare europeană	39				
				Comisia administrație publică	41				
				Comisia securitate națională, apărare și ordine publică	43				

Cuvânt de salut

Igor GROSU,
Președintele Parlamentului

„Ne-am asumat guvernarea într-o perioadă critică pentru Moldova, dar am ținut țara departe de război și am ajutat cetățenii în cea mai gravă criză energetică la nivel mondial. Uneori se fac greșeli, alteori nu obținem rezultatul dorit, dar împreună cu colegii facem tot posibilul pentru ca moldovenii să trăiască într-o țară liberă și să iasă cu capul sus din timpurile complicate prin care trecem.

Acceptarea Republicii Moldova în calitate de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană este un semnal clar că suntem de partea bună a lumii, de partea celor care rezolvă neînțelegerile prin tratative și discuții, nu cu bombe. În acest proces de integrare, Moldova va avea multe oportunități pentru a atrage fonduri, pentru a moderniza infrastructura și serviciile publice, pentru a implementa reforme care să ne facă mai rezistenți, mai puternici, mai protejați.

Sunt încrezător că pe continentul european va reveni pacea și că Ucraina va opri agresiunea rusească. De asemenea, sunt încrezător că Moldova va adera la Uniunea Europeană și vom face parte din familia țărilor dezvoltate.

Să lucrăm împreună pentru Moldova în 2023. Să ne ferim de dezbinare și să ne unim în lucrurile bune.”

Vicepreședinții Parlamentului

Mihail POPȘOI,

Vicepreședintele Parlamentului

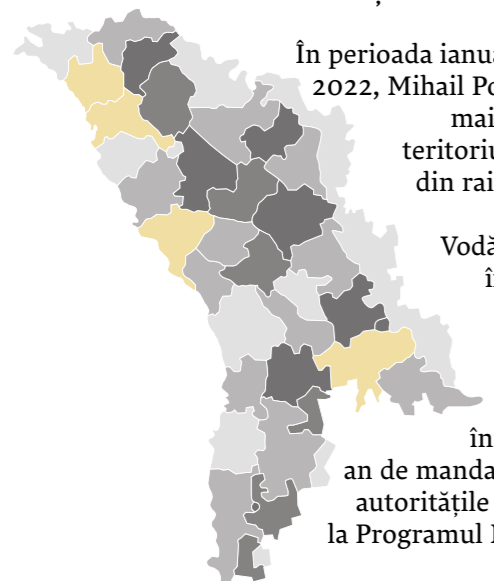
Inițiative legislative

În 2022, vicepreședintele Parlamentului, Mihail Popșoi, a elaborat, împreună cu alți deputați, 11 inițiative legislative și a propus un amendament la proiectul Codului electoral. Printre cele mai importante proiecte sunt următoarele:

- proiectul de lege privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova;
- proiectul de lege cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor întreprinderii „Barza Albă” Societate pe Acțiuni;
- proiectul de lege pentru modificarea Legii privind statutul ofițerului de informații și securitate;
- proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului și Legii privind procedura de constatare a încălcărilor în domeniul prevenirii spălării banilor și finanțării terorismului și modul de aplicare a sancțiunilor.

Discuții cu cetățenii

În perioada ianuarie-decembrie 2022, Mihail Popșoi a efectuat mai multe vizite în teritoriu, în localitățile din raioanele Rîșcani, Edineț, Ștefan Vodă, Ungheni etc., în cadrul cărora a discutat cu cetățenii, a prezentat rezultatele înregistrate la un an de mandat și a îndemnat autoritățile locale să aplice la Programul Național „Satul European”.

Anul 2022 a fost unul complicat, dar, împreună cu colegii din Parlament și Guvern, am muncit asiduă și am avut sprijinul partenerilor noștri pentru cetățenii Republicii Moldova. Umăr la umăr, toți împreună, vom face ca anul 2023 să fie un an mai bun decât cel care a trecut.

În 2022, în pofida tuturor dificultăților, am reușit să aducem resurse în Republica Moldova pentru a sprijini cetățenii, fie că e vorba de compensații în factură, care se ridică la 4-5 miliarde de lei, fie că e vorba de agricultori, unde este cel mai mare fond de sprijin din istoria Republicii Moldova, 1,75 miliarde de lei, fie că e vorba de întreprinderile mici și mijlocii care au primit o vacanță fiscală, compensații la creditele luate, fie că e vorba de tineri, de bugetari. Am găsit resursele necesare pentru a diminua din impactul negativ al acestor creșteri galopante de tarife și prețuri așa încât cetățenii să resimtă cât mai puțin aceste momente complicate prin care trece Republica Moldova și întreaga regiune.

Diplomație parlamentară

În contextul desfășurării activității în domeniul relațiilor parlamentare externe, Vicepreședintele Parlamentului, Mihail Popșoi, a participat la mai multe reuniuni, multe dintre acestea au avut loc în format online sau hibrid.

martie 2022

- Reuniunea Biroului APCE și Sesiunea extraordinară a APCE, la care participanții au discutat despre consecințele agresiunii Federației Ruse împotriva Ucrainei;

aprilie 2022

- În calitate de copreședinte al Comitetului parlamentar de Asocierie Republica Moldova – Uniunea Europeană, Mihail Popșoi a participat, împreună cu o delegație parlamentară, la cea de-a XI-a Reuniune a Comitetului, care s-a desfășurat la Strasbourg, în perioada 5-8 aprilie 2022. În discursul său, a vorbit despre asistența macrofinanciară acordată țării noastre de UE, provocările crizei umanitare și cele de securitate regională pentru Republica Moldova, în contextul invaziei rusești în Ucraina;
- În cadrul Sesiunii de primăvară a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (APCE) din aprilie 2022, Mihail Popșoi a participat la discuțiile pe marginea raportului „Dincolo de Tratatul de la Lisabona: consolidarea parteneriatului strategic dintre Consiliul Europei și Uniunea Europeană”, în care a fost vizată și Republica Moldova;
- Vicepreședintele Mihail Popșoi a participat și la Reuniunea Comisiei de monitorizare a APCE, din primăvara anului 2022, în cadrul căreia au fost salutate reformele întreprinse de țara noastră cu scopul de a consolida instituțiile democratice ale statului. Concluzia s-a regăsit în raportul elaborat după vizita coraportorilor APCE pentru Republica Moldova, Pierre Alain Fridez și Inese Libiņa-Egnere. În raport se stipulează că „pentru prima dată în

istorie, Republica Moldova este guvernată de o majoritate parlamentară deținută de un singur partid politic și are sprijin electoral pentru eforturile sale de combatere a corupției și de a construi instituții transparente ale statului”;

mai 2022

- În calitate de vicepreședinte al Parlamentului Mihail Popșoi a participat la Ședința Subcomisiei pentru conflicte între Statele membre ale Consiliului Europei, desfășurată în mai 2022. De asemenea, a participat la Conferința „Inimi deschise. Eforturi de asistență din partea Europei Centrale și de Est în contextul crizei umanitare cauzată de agresiunea Rusiei contra Ucrainei”, organizată de către membra Parlamentului European și a Comisiei afaceri externe, Anna Fotyga.

iunie 2022

- A ținut un discurs în cadrul Sesiunii de vară a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, în contextul acordării Republicii Moldova a statutului de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, statut acordat pe data de 24 iunie 2022;

august 2022

- A participat la Conferința anuală „Forumul 2000”, care avut loc la Praga, Republica Cehă. Conferința a fost dedicată schimbărilor geopolitice fundamentale, provocate de izbucnirea războiului în Europa. Într-un moment în care ucrainenii își apără țara cu curaj împotriva agresiunii rusești, Conferința a inclus un „Forum pentru Ucraina” în cadrul căruia a fost abordat viitorul postbelic al Ucrainei în centrul comunității democratice europene și mondiale. Mihail Popșoi a ținut un discurs cu referire la situația din regiune și Parteneriatul Estic;

septembrie 2022

- În cadrul celei de-a VII-a Conferințe anuale a organizației „Open European Dialogue”, desfășurată la Lisabona, parlamentarul Mihail Popșoi a avut un discurs referitor la situația din regiune, în contextul războiului din Ucraina, precum și a impactul războiului asupra țării noastre;
- A participat la masa rotundă ce a vizat ordinea și dezordinea în Europa de Est, desfășurată la Stockholm, Regatul Suediei. Vicepreședintele a prezentat un discurs privind situația din regiune și modul în care Republica Moldova face față provocărilor, în contextul războiului din Ucraina;

octombrie 2022

- În cadrul sesiunii de toamnă a APCE, din octombrie 2022, Vicepreședintele Mihail Popșoi a participat la dezbaterile mai multor rapoarte, cu diverse tematici: susținerea unei perspective europene pentru Balcanii de Vest; creșterea gradului de conștientizare și combatere a islamofobiei sau a rasismului antimusulman în Europa; utilizarea abuzivă a sistemului de informații Schengen de către statele membre ale Consiliului Europei drept sancțiune motivată politic; impactul Brexitului asupra drepturilor omului în Irlanda. De asemenea, au fost examinate rapoartele privind onorarea obligațiilor și angajamentelor de către Turcia, România, Ungaria ș.a. Totodată, au fost dezbătute subiecte de actualitate precum Europa la jumătate de an de la începutul războiului de agresiune a Rusiei împotriva Ucrainei și Securitatea alimentară în Europa: exporturile de cereale prin porturile ucrainene;

decembrie 2022

- În perioada 14-15 decembrie 2022, Vicepreședintele Parlamentului a participat la Reuniunea Comisiei de monitorizare a APCE, în cadrul căreia a fost discutat și aprobat Raportul Comisiei de Monitorizare privind onorarea obligațiilor și angajamentelor de către Republica Moldova față de Consiliul Europei;
- Pe parcursul lunii decembrie 2022, Vicepreședintele Parlamentului, Mihail Popșoi, a efectuat o vizită de lucru la Washington, SUA;
- Mihail Popșoi a participat la Conferința internațională cu genericul „Situația geopolitică pe flancul Estic după victoria Ucrainei”, desfășurată la Vilnius, Republica Lituania și a avut un discurs cu genericul „Diplomația parlamentară pentru securitatea în Europa”, prilejuit de cea de-a 32-a Conferință Europa Carpaților, de la Krasieczyn, Republica Polonă.

*Text elaborat de cabinetul Vicepreședintelui Parlamentului, Mihail POPȘOI

Vlad BATRÎNCEA,
Vicepreședintele Parlamentului

“Pentru a salva țara este nevoie de eforturi comune ale întregii clase politice.”

Anul 2022 a fost un an complicat din cauza evenimentelor pe plan internațional, iar, în toată această perioadă, Vicepreședintele Parlamentului, Vlad Batrîncea, a chemat clasa politică la solidaritate și unitate, indiferent de culoarea politică. Vlad Batrîncea, în discursurile sale publice, a accentuat necesitatea unificării întregii societăți, menționând importanța statutului de neutralitate în situația în care ne confruntăm cu diverse provocări: „Republica Moldova este un stat mic, pașnic, care nu are ambiții militare și geopolitice, dar sunt situații când țara noastră poate fi atrasă în procese periculoase.

În această situație, autorii Constituției s-au gândit foarte bine de ce acest statut era și este necesar”. La solicitarea Vicepreședintelui Parlamentului, la 31 martie 2022, au fost desfășurate în premieră audieri ale Guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei, Octavian Armașu. În rezultatul audierilor s-a constatat că „activele oficiale de rezervă sunt în scădere cu 647,3 milioane dolari, comparativ cu luna noiembrie 2021. Această scădere s-a produs din cauza crizei pe piața resurselor energetice și desigur din cauza situației geopolitice din regiune”.

Politică externă. Întrevederi

- În cadrul întrevederii din 29 aprilie 2022 cu Ambasadorul SUA la Chișinău, Kent D. Logsdon, parlamentarul și-a exprimat aprecierea pentru colaborarea fructuoasă și îndelungată dintre Republica Moldova și SUA, în special pentru suportul oferit în consolidarea democrației și statului de

drept și a optat pentru dezvoltarea și extinderea relațiilor bilaterale. Vlad Batrîncea a menționat ca fiind prioritară păstrarea stabilității și păcii în țară în baza statutului de neutralitate a Republicii Moldova. Vicepreședintele a reiterat că toți factorii politici și decidenți din Republica Moldova trebuie să manifeste unitate și să acționeze consensual pentru a asigura bunăstarea cetățenilor țării.

- La 7 mai 2022, Vlad Batrîncea a avut o întrevedere cu Vicepreședintele Bundestagului Republicii Federale Germania, Katrin Göring-Eckardt, în cadrul căreia a avut loc un amplu schimb de opinii în contextul evenimentelor din regiune și impactului acestora asupra securității politice, economice și umanitare a Republicii Moldova. La fel, a fost discutat și subiectul privind reglementarea transnistreană prin prisma statutului de neutralitate permanentă a Republicii Moldova, care ar permite impulsivitatea reintegrării statului nostru.

- Pe data de 13 iulie 2022, Vicepreședintele Parlamentului, Vlad Batrîncea, a avut o întrevedere cu Consilierul politic principal al Înalțului Comisar pentru Minorități Naționale al OSCE, Natalia Mirimanova. Oficialii au discutat mai multe subiecte referitoare la relațiile de colaborare dintre autoritățile centrale ale Republicii Moldova și UTA Găgăuzia, precum și situația actuală a minorităților naționale din țară.

- Vicepreședintele Vlad Batrîncea a avut un șir de întrevederi cu oficialii europeni, printre care președintele APCE, Tiny Kox, și coraportorul APCE pentru Republica Moldova în cadrul sesiunii de vară a APCE, Pierre-Alain Fridez. Adresându-se înalților oficiali europeni, Vlad Batrîncea a mulțumit Consiliului European pentru angajamentul necondiționat în susținerea eforturilor Republicii Moldova privind consolidarea statului de drept. Parlamentarul a subliniat importanța implementării unor reforme autentice care să asigure independența justiției, a sistemului procuraturii și a Comisiei Electorale Centrale, să elimine controlul politic asupra mass-mediei și a Consiliului Audiovizualului, reforme ce pot fi implementate doar cu condiția existenței unui consens politic și social larg.

Adresări către Comisia de la Veneția și APCE

Pe parcursul anului 2022 din numele Vicepreședintelui Vlad Batrîncea au fost înaintate adresări către Comisia de la Veneția, înalților oficiali din cadrul Adunării Parlamentare a Consiliului European, care au fost informați despre devierile de la principiile democratice, în special ceea ce vizează dosarele de rezonanță, abuzurile guvernării în raport cu opoziția și cu autoritățile publice locale, lipsa dialogului politic dintre guvernare și opoziție.

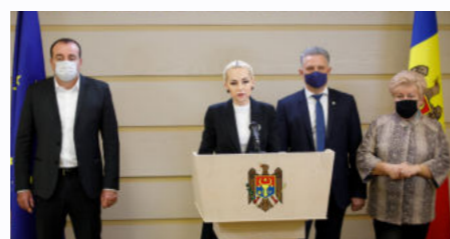
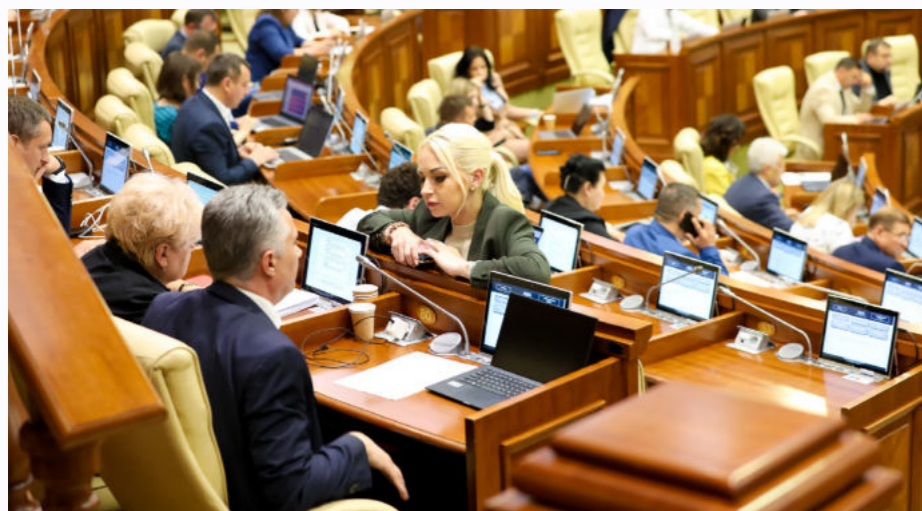
Adresările și sesizările către Comisia de la Veneția au vizat următoarele inițiative legislative:

- proiectul de lege cu privire la interzicerea unor simboluri;
- proiectul de Hotărâre a Parlamentului nr. 402 din 16 decembrie 2021 privind constituirea Comisiei parlamentare speciale pentru revizuirea modificărilor operate în legislația în vigoare cu privire la Procuratură;
- tendințele nedemocratice de angrenare politică a Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova, obiectiv care urmează a fi realizat prin adoptarea modificărilor la Codul electoral, votat în lectură finală la 8 decembrie 2022;
- comentarii asupra unor amendamente legislative ce vizează Codul serviciilor media audiovizuale.

*Text elaborat de cabinetul Vicepreședintelui Parlamentului, Vlad BATRÎNCEA

Fracțiuni parlamentare

Frațiunea parlamentară „Partidul Acțiune și Solidaritate”

„Într-un an de crize, am rămas solidari cu cetățenii și am făcut progrese decisive spre drumul nostru european. În următorii ani, aderarea la UE va fi proiectul nostru de țară, obiectivul comun al generației noastre.”

Anul 2022 a fost un an plin de provocări, cu greutăți despre care cu toții am crezut că nu se pot repeta în secolul XXI. Împreună cu o lume întreagă, am devenit martorii unui război nemilos, declanșat chiar la hotarul țării noastre, un război pornit de către Rusia împotriva Ucrainei.

Am trecut printr-un an în care au fost și sunt în continuare testate reziliența, unitatea și stoicismul poporului nostru. A fost un an în care moldovenii au arătat o mobilizare fără precedent și au ajutat mii de refugiați. Vestea despre bunătața și solidaritatea noastră s-a dus în lumea întreagă, iar Moldova a devenit cunoscută drept „o țară mică cu inimă mare”.

Votul cetățenilor Republicii Moldova pentru valorile democratice și un stat de drept, dorința și deschiderea lor pentru reforme autentice au întărit încrederea acordată țării noastre din partea statelor blocului comunitar, iar Republica Moldova a reușit să devină țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană, un pas major în parcursul nostru european.

În acest an, prin diplomație parlamentară, am reușit să întărim prietenia dintre Republica Moldova și țările democratice ale lumii. Am întemeiat legături instituționale mai strânse cu Parlamentul European, cu legislative din alte țări care sunt gata să ne ajute în avansarea noastră pe agenda de reforme și planul de integrare europeană.

Anul 2022 a fost un an fără precedent la capitolului vizitelor și sprijinului internațional acordat țării noastre. Republica Moldova a fost vizitată de președinții

Parlamentelor țărilor din grupul NB8, Majestatea Sa Margareta, Custodele Coroanei și Principele Radu, Secretarul General al ONU, Antonio Guterres, Președinta Camerei Deputaților a Parlamentului Republicii Cehe, Markéta Pekarová Adamová, Președintele Marii Adunări Naționale a Turciei, Mustafa Şentop. În premieră, doi oficiali europeni de rang înalt au susținut discursuri în plenul Parlamentului Republicii Moldova – Președinta Parlamentului European, Roberta Metsola și Comisarul european pentru mediu, ocean și pescuit, Virginijus Sinkevičius. Pentru prima dată, a fost organizată la Chișinău ședința comună a Parlamentelor Republicii Moldova și României. Este un puternic semnal de sprijin și încredere din partea comunității internaționale, pe care ne propunem să-l consolidăm în folosul cetățenilor noștri.

Scopul nostru a fost și va rămâne mereu grija față de oameni. În pofida resurselor limitate, în condiții de crize multiple, am identificat măsuri de ajutor pentru populație. Am aprobat legi prin care am asigurat compensarea facturilor, majorarea salariilor, programe de sprijin în agricultură și business.

Totodată, suntem conștienți că politicile de redresare economică trebuie să meargă dincolo de acordarea ajutoarelor. Vom reuși să scoatem țara din sărăcie dacă vom crea condiții favorabile pentru dezvoltarea economică. De aceea vom continua ferm angajamentele noastre de dezvoltare a localităților, de întărire a sectorului energetic, de digitalizare și debirocratizare a economiei, de modernizare a sistemului medical și de învățământ.

Într-un an de crize fără precedent, am fost perseverenți, ne-am ținut de agenda de reforme și am urmat întocmai angajamentele noastre, pentru care am primit încrederea și votul cetățenilor. Iată câteva din cele mai importante realizări legislative, în domenii cheie:

Protecție socială

Pentru că trecem printr-o criză energetică fără precedent, anul acesta a fost dublat bugetul prevăzut pentru compensații în facturile la gaze naturale, energie termică și electrică. 5 miliarde de lei au fost alocate pentru compensarea facturilor, printr-un mecanism mai echitabil, astfel încât cetățenii mai vulnerabili să primească mai mult ajutor în factură. Totodată, în toamnă, am aprobat un pachet de suport generos anti-inflație prin care am oferit alocații unice pensionarilor, bugetarilor și am majorat salariile în sectorul public. La final de an, am aprobat Bugetul de stat și Politica fiscală pentru 2023, care de asemenea prevăd majorări salariale și suport pentru mediul de afaceri.

Măsuri de ajutor pentru familii cu copii:

- ✓ A fost introdusă, pentru prima dată, o **alocație lunară de 1000 de lei** pentru toți copiii cu vârsta sub 2 ani, acordată indiferent de statutul părinților.
- ✓ A fost extinsă **perioada în care tații își pot lua concediul de paternitate, de la 56 de zile la 1 an.**
- ✓ A fost introdusă o nouă opțiune de obținere a **indemnizației, mai scurtă, dar mai mare** (circa 90% din salariu).
- ✓ **Din 1 martie 2023**, femeile care vor munci în perioada concediului de maternitate își vor păstra și indemnizația de maternitate.

Măsuri de ajutor pentru pensionari:

- ✓ **Am indexat pensiile cu 13,94% de la 1 aprilie 2022. Astfel, toate pensiile au crescut în medie cu 300 de lei.** Pe lângă indexare, sute de mii de pensionari au beneficiat și de o majorare a pensiei, de aproximativ 170 lei/lună.
- ✓ **A fost introdusă pensia pentru carieră lungă** - o premieră pentru Republica Moldova. Persoanele cu stagiul complet de muncă pot ieși mai devreme la pensie, la orice vârstă (se iau în calcul doar anii lucrați).
- ✓ Pentru a ajuta cetățenii să facă față creșterii prețurilor, a fost oferită o **plată unică de 1500 de lei, pentru toți pensionarii cu pensia sub 5000 de lei.**

Măsuri de ajutor pentru persoanele vulnerabile:

- ✓ **Reforma Programului de Ajutor Social.** A fost dublat numărul de familii cu copii incluse în programul de ajutor social, astfel încât și mai multe familii cu venituri mici vor primi ajutor.
- ✓ **Am îmbunătățit cadrul legal pentru zilieri.** Astfel, persoana care muncește în calitate de zilier nu-și va pierde statutul de șomer, iar munca acesteia va fi luată în considerare la plata pensiei.
- ✓ **Concept nou de vouchere pentru formare profesională pentru persoanele șomere.** Beneficiarul va putea alege singur instituția în care să studieze, din lista celor acreditate.

Creșteri salariale:

- ✓ **Salariul minim brut** pentru sectorul bugetar și cel privat a fost crescut cu 14% pentru anul 2023 - de la 3.500 la **4.000 lei**, o creștere de aproximativ 80% a salariului minim pentru bugetari comparativ cu valoarea sa până la preluarea guvernării de către PAS.
- ✓ **Salariile bugetarilor au fost majorate cu 5,5%** din octombrie 2022, iar a **angajaților sectorului medical - cu 10%.**
- ✓ **A fost oferit un ajutor salarial unic de 3000 de lei** pentru bugetarii cu salariul brut sub 15 mii de lei.
- ✓ În anul 2023, toți bugetarii vor primi un **spor salarial de 1300 de lei brut.**

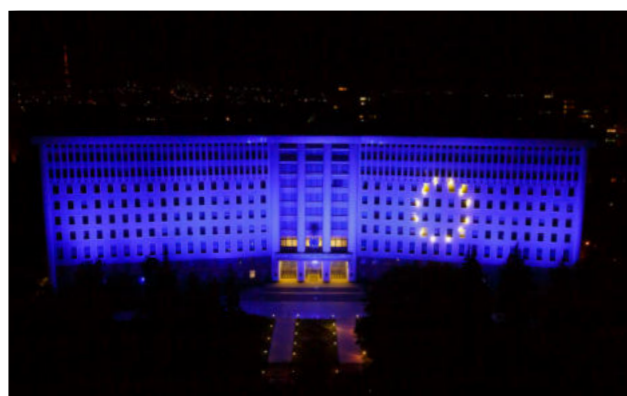

Diaspora

- ✓ Au fost semnate mai multe documente bilaterale ce apără interesele cetățenilor noștri stabiliți peste hotare. **Acordurile în domeniul securității sociale**, semnate cu Grecia și Spania, permit moldovenilor stabiliți în aceste state să primească pensie în ambele state, în funcție de stagiul de contribuție.
- ✓ **A fost redus costul taxelor consulare** pentru mai multe tipuri de servicii. Începând cu 1 ianuarie 2023, noile tarife sunt mai mici cu aproximativ 50% per serviciu consular.
- ✓ Frațiunea PAS a votat **inițiativa legislativă a președintei Maia Sandu privind repatrierea**, care îi va scuti pe cei care revin cu traiul în Republica Moldova de taxe pentru introducerea în țară a obiectelor de uz personal și a unui mijloc de transport.

Justiție

- ✓ Am ajustat legile procuraturii, în conformitate cu recomandările Comisiei de la Venetia.
- ✓ Am modificat legislația astfel încât să fie posibilă **confiscarea extinsă, iar persoanele suspectate de comiterea infracțiunilor să poată fi deferite justiției, chiar dacă se eschivează de la urmărirea penală.**
- ✓ Am demarat evaluarea extraordinară a candidaților la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor. În curând, urmează să reformăm Curtea Supremă a Justiției, să votăm legea evaluării integrității tuturor judecătorilor și procurorilor.
- ✓ Am votat **noul Cod Electoral**, care a fost revizuit pentru prima dată din 1998. Au fost introduse competențe clare pentru monitorizarea finanțării partidelor politice și a campaniilor electorale. În unele secții de vot (ex: în diasporă) va fi posibilă votarea timp de 2 zile.

Securitatea energetică:

- ✓ Am modificat legea gazelor pentru implementarea completă a pachetului III energetic și obligația de a crea stocuri strategice de gaze naturale.
- ✓ Pentru prima dată în istoria țării am făcut **stocuri de gaze naturale**. A fost semnat acordul de împrumut cu BERD în valoare de 300 mln euro pentru stocarea gazelor naturale și pentru procurarea gazelor în situație de urgență.
- ✓ Ne-am sincronizat la **rețeaua de transport electrică europeană ENTSO-E** și am introdus regulile de piață.
- ✓ Am demarat construcția **Liniei Electrice Aeriene Vulcănești – Chișinău**.

Educație, cultură și mass-media

- ✓ Am lansat ambițioasa **reformă de modernizare a instituțiilor superioare de învățământ**, iar rezultatele vor avea efect asupra calității studiilor și sistemului nostru universitar.
- ✓ Din acest an certificatele și titlurile științifice obținute în Republica Moldova sunt **recunoscute în România și Italia**.
- ✓ Au fost dublate **bursele lunare ale sportivilor de performanță**, fiind alocate suplimentar circa 15 milioane de lei.
- ✓ O altă prioritate la care muncim este protejarea spațiului informațional național. **Am aprobat modificări la Codul Audiovizualului** și ne propunem adoptarea unui Program național de dezvoltare a mass-mediei pentru anii 2023-2026.
- ✓ Noțiunea de „**bullying**” a fost **introdusă pentru prima dată în legislația națională**. Acesta fapt va determina autoritățile să implementeze practici de prevenire și combatere a fenomenului de bullying în instituțiile școlare.
- ✓ **Programul „Voucher Cultural”**: la împlinirea vârstei de 18 ani, fiecare tânăr primește suma de 1000 de lei în contul său guvernamental, pentru a merge la concert, teatre, muzee și pentru a cumpăra cărți.

Economie:

- ✓ Am aprobat lansarea **fondului FACEM**, prin care statul va oferi finanțare la condiții extrem de avantajoase pentru companii. În următorii 3 ani, capitalizarea acestui fond va atinge 2.7 miliarde lei.
- ✓ În cadrul **politicii fiscale 2023, am aprobat măsuri care vor aduce miliarde de lei în mediul privat**, pentru a susține investițiile și locurile de muncă. IMM-urile nu vor trebui să plătească timp de 3 ani impozitul pe venit din activitatea de întreprinzător dacă nu plătesc dividende.
- ✓ Am reușit să facem **primii pași pentru a trece economia pe alb și a stimula majorarea salariilor primite legal**. Am asigurat dreptul Inspecției Muncii de a desfășura controale inopinate, i-am conferit statutul de agent constator și am consolidat integritatea instituției prin reglementarea conflictelor de interese.
- ✓ **Am modernizat Codul muncii**, pentru a permite creșterea productivității și competitivității pe piața muncii.
- ✓ Am aprobat programul de **Rambursare a TVA pentru agricultori**.
- ✓ Am reușit să alocăm alte **300 milioane de lei pentru a compensa accizele la motorina** utilizată de producătorii agricoli în anul 2022.

Infrastructură:

- ✓ Am ratificat în Parlament **programe de reabilitare a drumurilor naționale** în valoare de sute de milioane de euro, cu suportul partenerilor externi. Țara noastră a obținut suport financiar în valoare de 32 mil. euro, pentru realizarea proiectelor de reabilitare feroviară, dintre care 20 mil. euro donație din partea Uniunii Europene în contextul inițiativei „EU Solidarity Lanes for Ukraine”.
- ✓ Am aprobat **declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a apeductului magistral Chișinău – Strășeni – Călărași**, pentru ca sute de mii de oameni să aibă acces la apă în locuințele lor.
- ✓ Vom continua dezvoltarea satelor și orașelor din Moldova – o promisiune importantă a PAS de îmbunătățire a condițiilor de viață a moldovenilor. A fost aprobată **Strategia Națională de Dezvoltare Regională pentru anii 2022-2028 și a fost instituit Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală**, din care se finanțează sute de proiecte de dezvoltare regională din toată țara, inclusiv prin **programul național „Satul European”**.

*Text elaborat de Fracțiunea parlamentară „Partidul Acțiune și Solidaritate”

Fracțiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”

În anul 2023, Fracțiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” va rămâne consecventă în declarații și acțiuni, pledând pentru implementarea proiectelor cu caracter economic și social în vederea sporirii calității vieții cetățenilor Republicii Moldova.

58

inițiative legislative

24

acte cu caracter juridic

14

inițiative economice

15

proiecte sociale

5

proiecte cu caracter politic

Inițiative legislative

- Fracțiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” a înregistrat, pe parcursul anului 2022, 58 de inițiative legislative (proiecte de lege, hotărâri, moțiuni), dintre care 24 de acte cu caracter juridic, 14 inițiative economice, 15 proiecte sociale și cinci cu caracter politic.
- De la începutul legislaturii a XI-a a Parlamentului și până la finele anului 2022, Fracțiunea „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” a înregistrat 97 de inițiative legislative, 41 dintre ele având caracter juridic, 23 de inițiative economice, 26 de proiecte sociale și șapte politice. În prezent, 64 de proiecte sunt în proces de examinare, patru dintre ele fiind aprobate în prima lectură. În cazul a 43 de inițiative legislative nu au fost prezentate rapoartele comisiilor de specialitate (18 rapoarte în anul 2021 și 25 de rapoarte în 2022), conduse de majoritatea parlamentară, iar 15 proiecte nu au avizul Guvernului (patru avize în anul 2021 și 11 avize în anul 2022), deși au fost înaintate mai multe scrisori pentru prezentarea acestora în termenele stabilite de legislație. Cele mai multe rapoarte nu au fost prezentate de Comisia protecție socială, sănătate și familie.
- Guvernul a depășit termenul de avizare în cazul a 57 de inițiative legislative înaintate de către Fracțiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” (21 în anul 2021 și 36 în 2022), ceea ce obstrucționează activitatea deputaților din opoziție. Totodată, majoritatea avizelor Guvernului la proiectele înaintate de opoziția parlamentară sunt negative, 42 de avize din numărul total de 46 prezentate (17 avize prezentate în anul 2021 și 25 de avize - în 2022).

Proces legislativ

- Pentru prima dată în actuala legislatură a fost votat un proiect social care a fost elaborat de opoziție. Legea cu privire la interzicerea deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului are drept scop susținerea păturilor social vulnerabile într-un an cu crize suprapuse, inflație galopantă și creștere necontrolată a prețurilor.
- Deși Regulamentul Parlamentului prevede expres că, pentru prima ședință în plen din fiecare a șasea săptămână din data începerii sesiunii parlamentare, Biroul permanent va întocmi proiectul ordinii de zi a ședinței în care se includ chestiunile propuse de fracțiunile parlamentare din opoziție, asemenea ședințe nu au avut loc. Prin urmare, deputații din opoziție nu au avut altă posibilitate decât cea de a face propuneri de completare a ordinii de zi la începutul ședințelor plenare. Deputații Fracțiunii „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” au propus includerea în ordinea de zi a ședințelor plenare a 35 de proiecte de lege care aveau drept scop îmbunătățirea vieții cetățenilor. Cu unele excepții, majoritatea proiectelor au fost propuse pentru a fi incluse în ordinea de zi în mod repetat, de câte patru ori, dar nu au fost acceptate.
- De asemenea, deputații au înaintat multiple amendamente la diferite proiecte de lege, care, în marea lor majoritate, nu au fost susținute. Astfel, amendamentele prezentate la proiectele Codului electoral, Politicii vamale și fiscale, Legii bugetului de stat pentru anul 2023, Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2023, precum și cel al Legii asigurării obligatorii de asistență medicală pentru 2023 nu au fost susținute.

Inițiative legislative

Pe parcursul celor două sesiuni ordinare a Parlamentului, desfășurate în anul trecut, deputații Fracțiunii „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” au solicitat 37 de audieri ai conducătorilor autorităților publice, dintre care doar o singură solicitare a fost acceptată de majoritatea parlamentară, cea a Guvernatorului Băncii Naționale a Moldovei, Octavian Armașu.

Moțiuni

Membrii Fracțiunii parlamentare „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” au depus, pe parcursul anului 2022, o moțiune de cenzură și cinci moțiuni simple asupra politicilor promovate de Guvernul condus de Prim-ministra Natalia Gavrița și de către miniștrii din acest guvern. Doi dintre miniștri, Viorel Gherciu și Sergiu Gaibu, până la finele celor 2 sesiuni parlamentare, inclusiv ca urmare a moțiunilor înaintate, nu s-au mai regăsit în aceste funcții.

37

solicitări de audieri - o solicitare acceptată de majoritatea parlamentară

64

întrevederi bilaterale cu parteneri internaționali

Fracțiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor” 2022

Pentru prima dată în actuala legislatură a fost votat un proiect social care a fost elaborat de opoziție - Legea cu privire la interzicerea deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului

18+5

18 sesizări la Curtea Constituțională și cinci adresări la Comisia de la Veneția

1+5

o moțiune de cenzură și cinci moțiuni simple asupra politicilor promovate de Guvern

*Text elaborat de Fracțiunea parlamentară „Blocul Comuniștilor și Socialiștilor”

Frațiunea parlamentară Partidul Politic „ȘOR”

Anul 2022 a fost un an extrem de dificil, cu provocări fără precedent pentru procesul legislativ din Republica Moldova.

Anul 2022 a fost marcat de pandemia COVID-19, criza din Ucraina, criza energetică cu un impact puternic asupra bunăstării oamenilor, scumpirea carburanților, energiei electrice, dar și seceta profundă, care a ridicat grave probleme de criză sanitară, economică și socială. Inflația a lovit puternic în puterea de cumpărare a cetățenilor. Țara noastră se confruntă cu o serie de crize care fac viața cetățenilor mai complicată și reduc din legitimitatea guvernării. Republica Moldova este lovită de crize interne și externe care fac situația din țară mai gravă decât cea din anii '90.

Inițiative legislative

- Deputații Frațiunii parlamentare Partidul Politic „ȘOR” au fost mereu în prima linie pentru a găsi soluții la multiplele crize cu care se confruntă țara. Membrii Frațiunii au elaborat și înregistrat în Parlament 12 inițiative legislative. Totodată, fracțiunea a înaintat multiple demersuri la autoritățile publice centrale și locale necesare pentru salvarea populației prin măsuri de urgență în combaterea pandemiei, sărăciei, măsuri de recuperare economică și financiară și de susținere a populației și mediului de afaceri.
- Deputații Frațiunii Partidul Politic „ȘOR”, în frunte cu președintele fracțiunii Ilan Șor, au transpus promisiunile electorale ale candidaților la alegerile parlamentare în proiecte de lege.

Domeniul social

Cele mai multe inițiative legislative vizează domeniul social, respectiv susținerea populației:

- majorarea pensiei minime la 5000 de lei;
- majorarea alocației lunare pentru veteranii celui de-al II-lea Război Mondial;
- acordarea suportului financiar păturilor social - vulnerabile, în contextul crizei energetice;
- compensarea majorării ratei dobânzii pentru beneficiarii Programului „Prima Casă”, astfel încât tinerii să nu rămână fără locuințe;
- majorarea sporului pentru asigurarea ordinii publice la exercitarea dreptului la libertatea întrunirilor pașnice pentru angajații din sistemul structurilor de forță și altele.

Domeniul economic

În ceea ce privește domeniul economic, membrii Frațiunii Partidul Politic „ȘOR” au propus majorității parlamentare mai multe inițiative legislative ce au vizat modificarea Codului fiscal, și anume majorarea limitei de înregistrare în calitate de contribuabil TVA, de la 1,2 mln la 2,0 mln de lei, reducerea cotei TVA, de la 20% până la 8%, la produsele de uz fitosanitar și fertilizanților supuse controlului fitosanitar.

Domeniul energetic

Asigurarea independenței energetice, mai ales în condițiile actuale, trebuie să devină o prioritate națională, în caz contrar, urmările pot fi catastrofale. Unul dintre principalele motive care stau la baza scumpirilor pentru toate produsele îl reprezintă prețurile la energie electrică și gaze, care au atins un nivel record. E nevoie să rezolvăm această problemă astăzi, din motiv că cetățenii Republicii Moldova nu vor fi apti de a achita facturile, totodată prețurile vor crește în lanț ceea ce va duce țara la o sărăcie în masă.

În acest context, în premieră, pentru asigurarea independenței și securității energetice președintele Frațiunii Partidul Politic „ȘOR” a venit cu un proiect de hotărâre a Parlamentului ce se referă la construcția, pe teritoriul Republicii Moldova, a centralelor nucleare modulare mici. Acestea ar produce nu doar electricitate ieftină, dar și ne-ar permite să scăpăm de eterna problemă a alimentării cu gaze naturale, deoarece am putea trece la sisteme de încălzire pe bază de curent, ceea ce este mult mai sigur și mai comod. Ideea propusă va permite reducerea, de câteva ori, a prețului pentru energie, iar unele categorii de populație, cum sunt pensionarii și păturile social-vulnerabile, ar putea fi scutite, în general, de plata curentului electric.

O altă inițiativă legislativă înaintată de deputații Frațiunii Partidul Politic „ȘOR”, în anul 2022, este proiectul de lege privind compensarea tarifelor la energia electrică utilizată de consumatorii casnici. Scopul acesteia este susținerea socială a consumatorilor gospodăriilor casnice (persoane fizice) prin compensarea consumului de energie electrică, în contextul creșterii esențiale a tarifului la energia electrică.

În luna februarie 2022, Parlamentul Republicii Moldova a declarat stare de urgență pe întreg teritoriul țării pe o perioadă de 60 de zile, termen care a fost ulterior prelungit. Potrivit proiectului

votat de parlamentari, acesta prevede expulzarea de pe teritoriul țării a persoanelor a căror prezență poate afecta asigurarea ordinii publice și securității statului; stabilirea unui regim special de lucru pentru agenți economici și instituțiile publice; interzicerea desfășurării adunărilor, manifestărilor publice și altor acțiuni de masă; coordonarea activității mijloacelor de informare în masă; gestionarea fluxurilor migraționale, precum și alte măsuri.

Criza refugiaților

Republica Moldova a fost pusă în situația să gestioneze o criză a refugiaților fără precedent. Acest lucru a presupus cheltuirea unor sume exorbitante, inclusiv din bugetul de stat. O mare parte din cheltuielile pe care le suportă și în ziua de astăzi autoritățile moldovenești sunt ajutoare venite de la partenerii externi, iar informația privind cheltuielile financiare alocate nu este reflectată în niciun raport.

În acest context, deputatele Marina Tauber și Reghina Apostolova au venit cu inițiativa legislativă ca, săptămânal, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova să publice pe pagina web informații privind cheltuielile financiare alocate din fondurile internaționale și naționale, precum și ajutoarele umanitare care vor conține cuantumul fondurilor primite, lista cheltuielilor alocate pentru achiziționarea bunurilor/serviciilor, lista beneficiarilor care au prestat bunuri/servicii. La necesitate, informația săptămânală să fie prezentată în plenum Parlamentului.

Retrospectivă politică

Pe parcursul anului 2022, deputații fracțiunii parlamentare „Partidul ȘOR” au înaintat un șir de propuneri de îmbunătățire a vieții cetățenilor Republicii Moldova, însă, cu regret, majoritatea parlamentară care, timp de 2 ani s-a compromis, a promovat o politică antisocială și a refuzat dialogul în interesul cetățenilor. Pe parcursul anului 2022, Guvernul condus de majoritatea parlamentară nu a propus un plan de combatere a crizei, lăsând cetățenii să fie pe cont propriu în fața crizei economice, sociale și energetice.

Președinția, Parlamentul și Guvernul condus de

PAS au eșuat lamentabil, demonstrând incompetență instituțională sistemică în exercitarea atribuțiilor de bază, asigurarea securității și a siguranței cetățenilor. Guvernarea acționează împotriva propriilor cetățeni, aducând țara în prag de colaps.

Frațiunea parlamentară „Partidul ȘOR” a venit cu un șir de propuneri pentru a conlucra. Mai mult, deputații au chemat guvernarea de a crea un grup de lucru cu participarea tuturor fracțiunilor parlamentare pentru a identifica soluții în gestionarea crizelor cu care se confruntă țara noastră. Cu regret, nu am fost auziți.

În luna iulie 2022, colega noastră, deputata Marina Tauber, a fost supusă unor atacuri din partea Procuraturii Generale. I-a fost ridicată imunitatea parlamentară și după care a fost escortată în Penitenciarul nr. 13. Liderul fracțiunii, Ilan Șor, de nenumărate ori declara că deputații fracțiunii „Partidul ȘOR” sunt persecutați politic. Atunci când în țară este un colaps, cetățenii nu au surse financiare pentru a supraviețui și a achita facturile, Guvernarea PAS „la comandă” subjugă justiția.

În acest context, fracțiunea parlamentară „Partidul ȘOR” a luat decizia de a boicota ședințele Parlamentului, deoarece agenda legislativului nu include proiecte de lege benefice pentru cetățeni, ci, dimpotrivă, promovează interese de grup sau individuale și care vor continua să genereze crize fără precedent, în toate domeniile.

Astfel, membrii fracțiunii „Partidul ȘOR” s-au alăturat unui protest organizat de către mișcarea civică „O viață nouă” contra guvernării PAS. Săptămânal, oamenii veniți în piață au cerut demisia guvernării PAS și convocarea alegerilor parlamentare anticipate. De asemenea, oamenii au protestat față de scumpirile carburanților, produselor alimentare, tarifelor mari la gazele naturale și energiei electrice. Potrivit lor, guvernarea PAS i-a adus pe oameni în pragul sărăciei și, timp de un an și jumătate de când au preluat toată puterea în stat, nu au adus nimic în afară de crize și deznădejde.

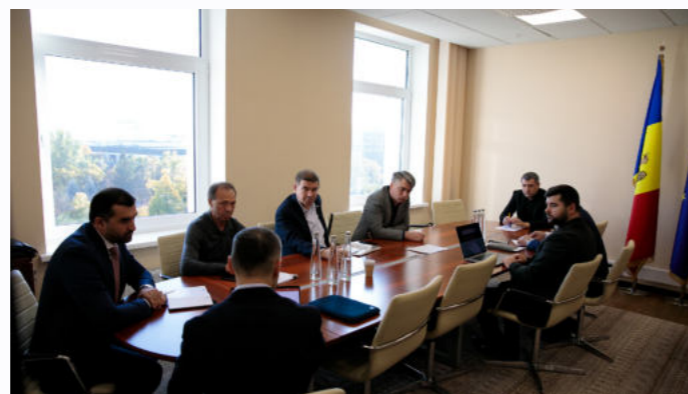
În anul 2022 Președintele Partidului politic „Partidul ȘOR”, Ilan Șor, a prezentat programul privind atragerea în țară a unor investiții de 10 miliarde de euro și consideră că aceasta este una dintre soluțiile reale de salvare a țării. De asemenea, liderul fracțiunii insistă asupra organizării alegerilor parlamentare și prezidențiale anticipate, dar și pentru tragerea la răspundere a tuturor celor care reprezintă astăzi guvernarea, care comit ilegalități și condamnă poporul la sărăcie, frig și foame.

Proiecte de viitor

Frațiunea parlamentară „Partidul ȘOR” va pleda pentru dizolvarea actualului Parlament și se va angaja în lupta electorală pentru un Parlament pentru oameni, condus de profesioniști și dedicați intereselor comunității. În următorii ani vom asigura continuitatea priorităților stabilite în platforma electorală, asigurând implementarea proiectelor cu caracter social și economic în vederea sporirii calității de viață a cetățenilor Republicii Moldova.

*Text elaborat de Frațiunea parlamentară Partidul Politic „ȘOR”

Comisii parlamentare

Comisia juridică, numiri și imunități

Pe parcursul anului 2022 au fost formate mai multe grupuri de lucru, inclusiv pentru modificarea Legii taxei de stat și a altor acte normative conexe acestora și pentru modificarea Codului administrativ.

De asemenea, Comisia juridică, numiri și imunități a efectuat evaluarea ex-post de impact a Legii cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și a Legii privind declararea averii și a intereselor personale.

Olesea STAMATE
Veronica ROȘCA
Vasile BOLEA
Igor CHIRIAC
Artemie CĂTĂNOI
Vasile GRĂDINARU
Ana CALINICI
Boris POPA
Denis ULANOV
Alexandr SUHODOLSKI
Adrian LEBEDINSCHI

De asemenea, consultanții comisiei au participat la multiple grupuri de lucru pe platforma Ministerului Justiției.

Legi adoptate

- Legea nr. 102/2022 pentru modificarea unor acte normative prin care s-a modificat Legea nr. 54/2003 privind contracararea activității extremiste și Codul contravențional al Republicii Moldova;
- Legea nr. 190/2022 pentru modificarea unor acte normative (Codul penal, Codul de procedură penală și Codul de executare) care transpune art. 4, 5 și 6 din Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană;
- Legea nr. 223/2022 pentru modificarea unor acte normative care transpune art. 7 alin. (1) și art. 8 alin. (3) din Directiva 2014/42/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 aprilie 2014 privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană;
- Legea nr. 336/2022 pentru adoptarea Codului Electoral, cât și Legea nr. 336/2022 privind cadrul electoral conex.

Evenimente

- Membrii Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova și membrii Comisiei juridice, de numiri, disciplină, imunități și validări a Senatului României au avut o ședință comună, care s-a desfășurat în perioada 19 – 22 ianuarie, în județul Argeș.
- Pe 10 februarie 2022 a avut loc o nouă ședință comună a celor două comisii, organizată la Chișinău.
- Pe 22 martie președinta comisiei, Olesea Stamate, a participat la Conferința privind formarea consiliilor judiciare în contextul provocărilor contemporane, organizată de Comisia de la Veneția la Barcelona, la care s-a discutat subiectul constituirii consiliilor judiciare.
- Pe 20 mai, la Iași, membrii Comisiilor juridice și Comisiilor pentru politică externă din Parlamentul Republicii Moldova și Senatul României s-au

întreținut în ședință comună.

- Pe 6 decembrie, Olesea Stamate a avut o întrevedere cu delegația International Development Law Organization.

Comisia economie, buget și finanțe

Radu MARIAN
Valentina MANIC
Petru BURDUJA
Sergiu LAZARENCO
Marina MOROZOVA
Victor SPÎNU
Vasile ȘOIMARU
Oleg REIDMAN
Vadim FOTESCU
Inga SIBOVA

Pe parcursul anului 2022 Comisia economie, buget și finanțe a examinat și a coordonat inițiative legislative privind asigurarea cadrului legal cu referire la politica dezvoltării durabile și asigurării creșterii economice, politica bugetară, fiscală și vamală, politica financiar-creditară și monetar-bancară, activitatea investițională și piața valorilor mobiliare, asigurarea și reasigurarea, dezvoltarea sectoarelor informațional, electronic, a telecomunicațiilor și a sectorului energetic

și al transportului, politica în domeniul comerțului interior și exterior, tratatele internaționale din domeniul economico-financiar, îmbunătățirea relațiilor economice de piață și a liberei concurențe.

În perioada de referință, au fost adoptate mai multe legi de importanță majoră pentru domeniul economic, bugetar și financiar, precum și cel energetic și al transportului.

Pe parcursul anului 2022, Secretariatul Comisiei a examinat 2546 de documente: petiții, adresări, avize, note informative, puncte de vedere etc.

60	240	900	550
ședințe	rapoarte corapoarte avize decizii	adresări petiții solicitări opinii	răspunsuri solicitări avize consultative

Comisia a organizat 12 audieri publice, la 7 proiecte de lege, cu participarea societății civile, referitor la:

- Proiectul de lege privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcțiile de membri în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, precum și pentru modificarea unor acte normative;
- Proiectul de lege cu privire la modificarea art. 75 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;
- Proiectul Codului electoral al Republicii Moldova;
- Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (cadrul electoral conex);
- Proiectul de lege pentru modificarea Codului penal al Republicii Moldova;
- Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie);
- Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

62	268	95/32	117
ședințe	rapoarte	avize/decizii	petiții
9	16	65	328
concursuri publice	audieri	grupuri de lucru	demersuri documente

Evenimente

- 14 iunie 2022 - Comisia economie, buget și finanțe, în dialog direct cu 60 de companii membre ale Camerei de Comerț și Industrie.
- Pe 30 iunie 2022, la Bruxelles, vicepreședintele Comisiei economie, buget și finanțe, Radu Marian, a reprezentat Parlamentul Republicii Moldova la discuțiile de nivel înalt privind sectorul energetic, prezidate de Comisarul european pentru energie, Kadri Simson.
- Pe 6-8 septembrie 2022 președintele Comisiei economie, buget și finanțe, Dumitru Alaiba, a participat la Forumul economic „Europa în fața noilor provocări”, care a avut loc la Karpacz, Republica Polonă.

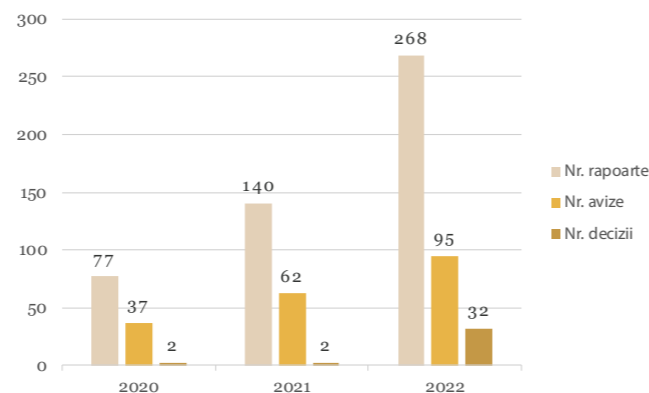

- Pe 13 septembrie președintele Comisiei economie, buget și finanțe, Dumitru Alaiba, a participat la Forumul „Moldova – România: Capital Bridges”, care a avut loc la București, întrunind profesioniști ai piețelor de capital, reprezentanți ai instituțiilor financiare internaționale, investitori și lideri ai companiilor de top care activează în regiune.
- Pe 28 noiembrie 2022 vicepreședintele Comisiei economie, buget și finanțe, Radu Marian, șeful Delegației Parlamentului Republicii Moldova la Adunarea Parlamentară a Organizației pentru Democrație și Dezvoltare Economică (AP GUAM), a participat la cea de-a 17-a Reuniune a Biroului Adunării Parlamentare GUAM. Reuniunea a avut loc în format online.

Legi adoptate

- Legea bugetului de stat pentru anul 2023;
- Legea pentru modificarea unor acte normative, care vizează serviciile de plată;
- Legea pentru modificarea unor acte normative, care se referă la valorile mobiliare de stat;
- Legea pentru modificarea unor acte normative ce vizează politica bugetar-fiscală și vamală pentru anul 2023;
- Legea pentru modificarea unor acte normative care obligă unitățile cu autonomie financiară și unitățile bugetare să efectueze distribuția plăților salariale prin intermediul serviciului guvernamental de plăți electronice;

- Legea pentru modificarea Legii privind aprobarea Nomenclaturii combinate a mărfurilor;
- Legea pentru ratificarea Contractului de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană de Investiții pentru realizarea Proiectului „Moldova drumuri IV”;
- Legea privind declararea utilității publice de interes național a lucrărilor de construcție a apeductului magistral Chișinău – Strășeni – Călărași;
- Legea pentru modificarea unor acte normative (Legea fondului rutier, Legea privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător; ș.a.);
- Legea pentru ratificarea Acordului de grant Fondul fiduciar multidonor pentru cofinanțarea Programului „Moldova, măsuri în situație de urgență, reziliență și competitivitate. Operațiunea de politici de dezvoltare” dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Asociația Internațională pentru Dezvoltare;
- Legea pentru modificarea Legii cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;
- Legea pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană 2030”;
- Lege pentru ratificarea Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (IRD) în calitate de Agenție de implementare pentru Fondul Global de Mediu (GEF) – (a patra finanțare adițională);
- Lege pentru ratificarea Acordului de grant dintre Republica Moldova și Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei pentru realizarea asistenței tehnice „Activități preparatorii aferente unui proiect privind locuințele sociale”.

Acte adoptate de către Comisie (perioada 2020-2022)

Comisia agricultură și industrie alimentară

Pe parcursul anului 2022, Comisia agricultură și industrie alimentară a desfășurat 49 de ședințe, cu 18 mai mult față de anul precedent. În perioada de referință au fost adoptate 20 de legi de importanță majoră pentru domeniul agricol, din acestea 4 legi de bază și 16 legi de modificare a cadrului normativ. Comisia a acordat suport la elaborarea, consultarea sau definitivarea a 6 proiecte de acte normative pentru înaintare cu titlu de inițiativă legislativă de către președinte/membrii comisiei permanente, a prezentat două rapoarte privind conlucrarea cu societatea civilă și cu sectorul asociativ.

49
ședințe40
rapoarte179
avize,
adresări540
documente
intrate

Au fost elaborate și definitive 16 sinteze ale amendamentelor, propunerilor și obiecțiilor la proiectele de lege supuse examinării în cadrul comisiei.

Pe parcursul anului 2022, secretariatul Comisiei a examinat 540 de documente intrate, inclusiv 79 de petiții, 62 de demersuri și 179 de adresări, dar și avize, note informative, puncte de vedere etc.

Totodată, au fost întocmite demersuri către organele de resort cu implicarea autorităților competente în vederea examinării și soluționării obiectului petiției, au fost prezentate sugestii, propuneri, note informative.

Cele mai frecvente subiecte abordate în petiții țin de subvenționarea în agricultură, valoarea terenurilor conform Legii privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, împrumutarea cetățenilor cu pământ, aplicarea unor norme cu privire la arenda în agricultură, explicarea unor prevederi din legislația în vigoare, identificarea soluțiilor ce țin de realizarea proiectelor de amplasare a panourilor fotovoltaice etc.

Alexandr TRUBCA
Radu MUDREAC
Iurie PĂSAT
Viorel BARDA
Gheorghe AGHEORGHIESEI
Oleg CANAȚUI
Corneliu FURCULIȚĂ
Gheorghe ICHIM
Chiril TATARLÎ

Evenimente

- Pe 15 septembrie 2022, prin Hotărâre de Parlament, deputatul din Frațiunea „Partidul Acțiune și Solidaritate”, Alexandr Trubca, a fost numit președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară.
- Pe 16 septembrie 2022 președintele Comisiei agricultură și industrie alimentară, Alexandr Trubca, a participat la discuții cu Președintele Marii Adunări Naționale a Turciei, Mustafa Şentop, care s-a aflat într-o vizită oficială în țara noastră.

Pe parcursul anului 2022, Secretariatul Comisiei a fost antrenat plener în activitatea Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului și a Comisiei centrale de expertiză.

Audieri publice

Pe parcursul anului 2022, Comisia agricultură și industrie alimentară, în contextul exercitării controlului parlamentar, a organizat 6 audieri publice, a examinat implementarea legislației și a efectuat 3 vizite de documentare, a exercitat controlul asupra activității autorităților cu competențe în domeniul de activitate al Comisiei, a examinat în comun cu alte Comisii permanente problemele ce vizează domeniul de activitate. Concomitent cu audierile publice au fost organizat și desfășurate 9 consultări publice pe marginea proiectelor de lege la care Comisia era sesizată în fond.

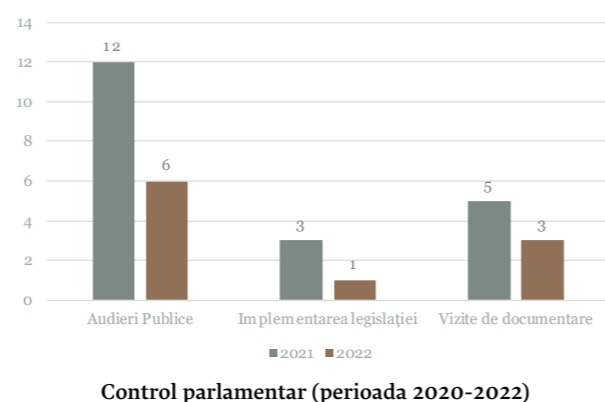
- În cadrul ședinței din 29 iunie 2022, Comisia agricultură și industrie alimentară a audiat informația privind procesul de implementare a Legii privind informarea consumatorului cu privire la produsele alimentare, prezentat de reprezentanții Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare și ai Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.
- La data de 2 martie 2022 a avut loc audierea entităților responsabile referitoare la administrarea și gestionarea următoarelor entități economice: ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Hîncești”, ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Briceni”, ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Vulcănești”, ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Drochia” și ÎS „Stațiunea Tehnologică pentru Irigare Orhei”, cu participarea reprezentanților Agenția Proprietății Publice, Agenția „Apele Moldovei”.
- La data de 2 martie 2022 - audierea publică pe marginea proiectului de lege nr. 418 din 23.12.2021 pentru modificarea Legii cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice cu participarea reprezentanților Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.
- La data de 16 martie 2022 - audierea pe marginea situației create în jurul administrării Stațiilor Tehnologice pentru irigare și a Stațiilor Didactico-Experimentale de pe teritoriul țării, ale căror fondator este Agenția Proprietăți Publice cu participarea reprezentanților Agenției Proprietăți Publice.
- La data de 15 iunie 2022 - informație privind importul și comercializarea produselor alimentare ce conțin organisme modificate genetic, în perioada

2020-2022, cu participarea reprezentanților Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor.

- La data de 21 septembrie 2022 - audieri publice cu privire la procesul de recoltare și comercializare a strugurilor, precum și prețurile de achiziție a acestora, cu participarea reprezentanților Oficiului Național al Viei și Vinului și sectorului asociativ.
- La data de 29.11.2022 membrii Comisiei au efectuat o vizită de documentare la Institutul de Fitotehnie Porumbeni.

Legi adoptate

- Legea privind instituirea unor măsuri de susținere a activității gospodăriilor țărănești (de fermier) și modificarea Legii privind sistemul public de asigurări sociale;
- Legea pentru modificarea articolului 4 din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului;
- Legea cu privire la reglementarea și controlul organismelor modificate genetic;
- Legea zootehniei;
- Legea privind prevenirea pierderii și risipei de alimente.

Comisia drepturile omului și relații interetnice

Prin proiectele de acte normative la care Comisia drepturile omului și relații interetnice a fost sesizată în fond au fost operate modificări conceptuale în Legea pentru interpretarea unor prevederi ale Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), Regulamentul de organizare și funcționare a Oficiului Avocatului Poporului, Codul contravențional al Republicii Moldova, Legea cu privire la asigurarea egalității, Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității.

Suplimentar, au fost amendate următoarele acte normative: Legea cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică, Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică, Legea pentru aprobarea Clasificatorului unic al funcțiilor publice, Legea cu privire la asigurarea egalității de șanse între femei și bărbați, Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar.

Cu referire la dezvoltarea și eficientizarea mecanismului de control parlamentar, Secretariatul Comisiei a studiat practicile parlamentelor naționale ale altor țări, în vederea cunoașterii și identificării noilor metode de control parlamentar.

Evenimente

- 11-14 august 2022 – Președintele Comisiei drepturile omului și relații interetnice, Grigore Novac, a participat la summitul mondial și Conferința internațională de leadership „Provocările contemporane la adresa ordinii globale: în asigurarea păcii, securității și a dezvoltării regionale”, eveniment organizat de Federația pentru Pace Universală la Seul, în Coreea de Sud;
- 18 septembrie 2022 - Președintele Comisiei drepturile omului și relații interetnice, Grigore Novac, a participat la ceremonia de inaugurare a celei de-a XXI ediții a Festivalului Republican al Etniilor;
- 30 septembrie 2022 – Participarea președintelui Comisiei la Conferința științifică internațională „Interesul superior al copilului: abordare socio-culturală, normativă și jurisprudențială”;
- 23 noiembrie 2022 – Întrevederea președintelui Comisiei cu Claus Neukirch, Director al Directoratului pentru Coordonare a Programelor Consiliului Europei;
- 7 decembrie 2022 – Președintele Comisiei a participat la Forumul Drepturilor Omului 2022.

Grigore NOVAC
Natalia DAVIDOVICI
Angela MUNTEANU-POJOGA
Evghenia COJOCARI
Vitali GAVROUC
Nicolai RUSOL

Secretariatul Comisiei a acordat asistența necesară în procesul de audiere a cetățenilor, examinării petițiilor cu elaborarea ulterioară a răspunsurilor ce se impun, remiterii petițiilor conform domeniului de competență autorităților de resort, informării cetățenilor, oferirii consultațiilor necesare petiționarilor și persoanelor audiate etc.

Pe parcursul anului 2022, au avut loc mai multe ședințe comune cu Avocatul Poporului, Avocatul Poporului pentru drepturile Copilului și Oficiul Avocatului Poporului, Consiliul pentru prevenirea și combaterea discriminării și asigurarea egalității, cu reprezentanții Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Ministerului Finanțelor, Ministerului Justiției, Ministerului Culturii, Administrației Naționale a Penitenciarelor, cu membrii Consiliului pentru prevenirea torturii creat pe lângă Oficiul Avocatului Poporului, cu reprezentanții Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare și ai altor instituții. De asemenea, pe platforma comună a Comisiei drepturile omului și relații interetnice și a Comisiei protecție socială, sănătate și familie au fost desfășurate audieri publice privind necesitatea revizuirii cadrului legal pe segmentul asistenței medicale acordate persoanelor aflate în detenție.

Control parlamentar

A fost exercitat controlul parlamentar privind executarea următoarelor acte normative:

- Legea cu privire la drepturile copilului;
- Legea cu privire la probațiune;
- Legea cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului.

Vizite inopinate

În premieră, Comisia a efectuat vizite inopinate la mai multe instituții și entități cu scopul de a verifica și monitoriza procesul de respectare a drepturilor și libertăților persoanelor aflate în custodia statului.

Vizite inopinate au fost efectuate la următoarele instituții:

- Instituția Medico-Sanitară Publică Institutul Mamei și Copilului în scopul monitorizării/verificării/executării Legii cu privire la drepturile și responsabilitățile pacientului, precum și determinarea eficienței acțiunii actului normativ (13.07.2022);
- Instituția penitenciară nr. 17 din or. Rezina, în vederea efectuării audienței deținuților urmare a petițiilor parvenite în adresa Comisiei (21.09.2022). Vizită inopinată a fost efectuată de comun cu reprezentanții Oficiului Avocatului Poporului și s-a axat pe verificarea alegațiilor petenților cu referire la respectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- Centrul de plasament pentru persoane vârstnice și persoane cu dizabilități din mun. Chișinău (05.10.2022). Scopul acțiunii a fost de a realiza controlul asupra apărării drepturilor persoanelor în etate prin asigurarea unei vieți sigure și demne oamenilor în vârstă. Vizita a fost întreprinsă în contextul Zilei Persoanelor în Etate, marcată anual la 1 octombrie și a avut scopul de a promova drepturile acestora;
- Unitatea Militară Batalionul de Geniu din Strășeni, Negrești (02.11.2022).

Audieri publice

Au fost organizate și desfășurate audieri publice pe marginea mai multor subiecte sensibile ce reprezintă interes major pentru societate, privind:

- implementarea Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului (2018–2022);
- situația în domeniul prevenirii și combaterii discriminării în Republica Moldova pentru anul 2021, elaborat de către Consiliul pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității;
- respectarea drepturilor și libertăților omului în Republica Moldova în anul 2021, elaborat de Avocatul Poporului;
- respectarea drepturilor copilului la îngrijire familială substitutivă acordată de un asistent parental profesionist, ca serviciu social specializat.

Consultări publice

- privind modificarea Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul);
- pe marginea proiectului de lege ce vizează hărțuirea la locul de muncă;
- cu referire la modificările Legii cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul), în baza recomandărilor cuprinse în Avizul Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția);
- pe marginea proiectului de lege pentru modificarea art. 75 din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar;
- cu referire la prevederile legale care favorizează nașterea copiilor apatrizi;
- pe marginea modificărilor articolului 11 din Legea cetățeniei Republicii Moldova;
- pe marginea subiectului perfectării cadrului legal privind facilitarea accesului persoanelor deportate/represate la servicii de asistență medicală, la servicii de asistență socială, precum și respectarea drepturilor acestei categorii de persoane;
- cu privire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (Legea cu privire la statutul personalului din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; Legea cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsmanul));
- cu privire la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (revizuirea cadrului normativ privind nediscriminarea și asigurarea egalității);
- consultări cu directorii Centrelor de plasament din comuna Cocieri, raionul Dubăsari.

Adițional, pe platforma comisiei au fost create câteva grupuri de lucru, unele din ele rămân a fi funcționale și în anul 2023.

Comisia mediu și dezvoltare regională

În anul 2022 s-a înregistrat o dinamizare a procesului de elaborare a politicilor în majoritatea domeniilor de activitate a Comisiei mediu și dezvoltare regională, acest fapt datorându-se inclusiv noului statut acordat Republicii Moldova de țară candidată pentru aderarea la Uniunea Europeană.

54 ședințe	23 rapoarte	13 corapoarte	291 avize
386 proiecte de lege înregistrate	11 proiecte de lege adoptate	32 audieri	8 vizite
61 petiții	261 demersuri	349 note informative	590 corespondența de ieșire

Legi adoptate

- Din numărul de 14 proiecte de lege examinate în fond de către Comisia permanentă, 11 au fost adoptate (cu nouă mai multe decât în anul 2021), fiind asigurată procedura post-adoptare a acestora, conform rigorilor stabilite. Dintre acestea, trei proiecte de lege au fost supuse redactării până la adoptarea acestora în lectură finală, cu respectarea prevederilor art. 71 din Regulamentul Parlamentului. Două proiecte de lege au fost aprobate în prima lectură și sunt în proces de redactare/pregătire pentru lectura a doua. Un proiect de lege a fost propus spre respingere. Pe marginea proiectelor de lege în cauză, Secretariatul Comisiei a asigurat elaborarea a 23 de rapoarte, înregistrarea și examinarea a 11 amendamente, precum și elaborarea a 12 sinteze a obiectivelor, propunerilor și amendamentelor. Ponderele proiectelor de acte normative examinate în Comisie și, ulterior aprobate și/sau adoptate cu respectarea procedurilor regulamentare reprezintă 92,9%.
- De menționat că asupra a două proiecte de lege, înregistrate în anul 2022 pentru a fi examinate în fond de către Comisie, au fost redactate proiecte de rapoarte pentru lectura întâi, însă proiectele de lege nu au ajuns să fie examinate în ședințele Comisiei.
- Din totalul de 13 proiecte de acte normative examinate în Comisie pentru prezentarea Corapoartelor, au fost elaborate și prezentate 13 documente (cu 12 mai multe decât în anul 2021).

Valeriu MUDUC
Ina COȘERU
Ion BABICI
Mariana CUȘNIR
Iulia DASCĂLU
Alla PILIPEȚAIA
Roman ROȘCA
Eduard SMIRNOV

Obiective

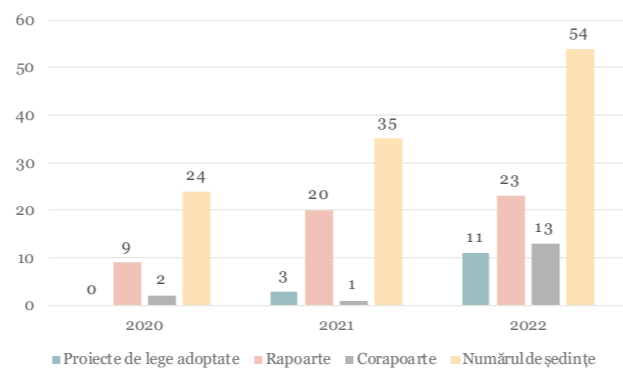
- transpunerea la nivelul legislației naționale a Directivelor și Regulamentelor Europene, în scopul instituirii cadrului juridic privind punerea în aplicare a măsurilor de atenuare a schimbărilor climatice și de protecție a mediului înconjurător;
- asigurarea respectării prevederilor convențiilor internaționale în domeniul mediului la care Republica Moldova este parte;
- asigurarea promovării unor politici orientate spre atingerea obiectivului de reducere a poluării pentru un mediu fără substanțe toxice stipulat în Pactul Verde European;
- consolidarea respectării și îmbunătățirii sinergiei cu alte acorduri multilaterale de mediu;
- restructurarea sistemului instituțional de protecție a mediului;
- crearea mecanismului eficient pentru finanțarea proiectelor și programelor în domeniul protecției mediului etc.

Evenimente

25.11.2022 - Întrevederea membrilor Comisiei mediu și dezvoltare regională cu Comisarul european pentru mediu, oceane și pescuit, Virginijus Sinkevičius. A fost accentuat faptul că facilitarea accesului țării noastre la Programul European „LIFE” va impulsiona puternic eforturile multidirecționale orientate spre implementarea angajamentelor de mediu asumate în contextul statutului de țară candidată pentru aderare la UE.

Audieri publice

- cu privire la verificările efectuate în fondul forestier național – proprietate publică a statului, gestionat de entitățile silvice din subordinea Agenției „Moldsilva” și deficiențele depistate în cadrul acestora;
- cu privire la alocarea mijloacelor financiare prevăzute pentru finanțarea cheltuielilor de funcționare a Instituției Publice Parcul Național „Orhei”;
- cu privire la acțiunile întreprinse și soluțiile identificate de către factorii de decizie în ceea ce privește activitatea Azilului pentru câini „AOVA”;
- cu privire la transportul substanțelor minerale utile de către agenții economici care desfășoară activitate de extragere a acestora, pe drumurile care trec prin satele din raionul Anenii Noi și creează deranj locuitorilor;
- cu privire la modul de administrare a resurselor de apă pe teritoriul unității administrative comuna Băcioi, municipiul Chișinău, inclusiv monitorizarea procesului de plăți, impozite și taxe pentru utilizarea resursei de apă subterană;
- cu privire la implementarea Acordului cadru de împrumut pentru gestionarea deșeurilor solide în Republica Moldova;
- cu privire la monitorizarea implementării recomandărilor din Raportul Comisiei de anchetă privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului;
- cu privire la progresul realizării recomandărilor care vizează cadrul instituțional, normativ și regulator aferent domeniului exploatare minieră, formulate în Raportul Comisiei de anchetă a Parlamentului Republicii Moldova privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului;
- cu privire la progresul realizării recomandărilor ce țin de investigarea cauzelor penale și contravenționale pentru abaterile din domeniul exploatare substanțelor minerale utile formulate în Raportul Comisiei de anchetă a Parlamentului Republicii Moldova privind modul de exploatare a substanțelor minerale utile și determinarea impactului asupra mediului;
- audierea Raportului Procuraturii Generale privind rezultatele investigațiilor efectuate, conform recomandărilor din raportul Comisiei de anchetă;
- cu privire la prejudiciul adus mediului în legătură cu accentuarea fenomenului tăierilor ilicite în contextul crizei energetice, precum și referitor la funcționalitatea platformei „lemne.md”;
- audieri în cadrul vizitei de lucru în satul Bulboaca din raionul Anenii Noi;
- audieri publice la subiectul tăierilor ilicite în fondul forestier și a prejudiciului adus mediului prin acțiunile respective.

Control parlamentar (perioada 2020-2022)

Realizări

- restructurarea sistemului instituțional de protecție a mediului și crearea unui mecanism eficient pentru finanțarea proiectelor și programelor în domeniul protecției mediului – Fondul Național pentru Mediu, urmărindu-se facilitarea implementării proiectelor conforme obiectivelor noii Strategii Naționale de Mediu;
- crearea Parcului Național „Nistrul de Jos”, care cuprinde 62.000 ha în raioanele Ștefan Vodă și Căușeni, pentru a proteja diversitatea biologică și a stimula conservarea și folosirea rațională a resurselor naturale;
- crearea rețelei Emerald, care reprezintă un instrument de conservare a ariilor de mare valoare ecologică și pune bazele de cooperare în cadrul unei rețele ce acoperă toată Europa;
- perfecționarea cadrului normativ în domeniul evaluării de mediu în conformitate cu cerințele principiului statului de drept și ale standardelor internaționale;
- crearea cadrului legal ce ține de evaluarea și monitorizarea calității aerului atmosferic;
- stabilirea normelor pentru prevenirea sau, în cazul în care aceasta nu este posibilă, reducerea emisiilor industriale în aer, apă și sol, precum și pentru prevenirea generării de deșeuri, pentru a atinge un nivel înalt de protecție a mediului;
- crearea cadrului legal cu privire la producerea, comercializarea și utilizarea materialului forestier de reproducere, fapt ce va contribui tangențial la desfășurarea campaniei de împădurire „Plantează-ți viitorul”;
- asigurarea măsurilor suplimentare de protecție a resurselor de apă;
- aprobarea conceptului proiectului de lege ce ține de instituirea cadrului juridic privind punerea în aplicare a măsurilor de atenuare a schimbărilor climatice și de protecție a mediului înconjurător prin reducerea emisiilor de gaze fluorurate cu efect de seră.

Comisia protecție socială, sănătate și familie

Pe parcursul anului 2022, Comisia protecție socială, sănătate și familie a examinat subiecte ce vizează asigurarea socială și ajutorul social acordat populației, sănătatea și asigurările medicale, protecția drepturilor salariale și reglementarea raporturilor de muncă, protecția drepturilor copilului și servicii alternative de îngrijirea copilului, egalitatea de gen și reglementarea drepturilor persoanelor cu dizabilități. A fost dezbătut subiectul acordării compensațiilor la scară largă cetățenilor Republicii Moldova pentru perioada rece a anului.

50

ședințe

246

petiții
adresări
solicitații

101

rapoarte

9

corapoarte

253

avize

54

grupuri de
lucru

Evenimente

- La 14 aprilie 2022 a fost organizată masa rotundă cu privire la finalizarea Misiunii de cercetare a OMS pentru a oferi o evaluare rapidă a nevoilor privind capacitatea de control al cancerului;
- 8 iulie 2022 – Lansarea studiului „Atitudinea populației din Republica Moldova față de reforma sistemului rezidențial de îngrijire a copilului”;
- 22 iulie 2022 - Prezentarea Programului de dezvoltare a educației incluzive.

Legi adoptate

- Membrii comisiei au participat activ la elaborarea proiectului de lege cu privire la Fondul de vulnerabilitate energetică a populației, precum și la elaborarea cadrului normativ de punere în aplicare a prevederilor Legii menționate;
- extinderea perioadei de acordare a dreptului la ajutor pentru perioada rece a anului (01.01.2022-31.03.2022), în cazurile când acesta expiră în perioada 01.12.2021-28.02.2022;
- creșterea numărului familiilor cu copii incluse în programul de ajutor social, prin majorarea venitului lunar minim garantat pentru fiecare copil și a plafonului de eligibilitate a veniturilor pentru salariații cu copii;
- a fost votat proiectul de lege cu privire la interzicerea deconectărilor de la servicii locativ-comunale în perioada rece a anului 1 noiembrie 2022 – 31 martie 2023;
- a fost menținut quantumul de 700 de lei ca ajutor pentru perioada rece a anului pentru persoanele cu venituri mai mici de 3100 de lei lunar pe cap de familie;

Vizite de documentare

- 27 ianuarie 2022 – vizită de documentare la instituții din subordinea Agenției Naționale de Asigurări Sociale, cum ar fi Centrul de plasament pentru persoane cu dizabilități din s. Bădiceni, rl Soroca, Centrul de plasament pentru persoane vârstnice din Bălți, Centrul de plasament temporar pentru copii separați de părinți din Soroca;
- 25 martie 2022 – vizita de documentare la CTIF, în contextul promovării prevederilor Protocolului OMS cu privire la comerțul ilicit cu produse din tutun;
- martie 2022 – vizite la un șir de centre de plasament și la Centrul Comunitar de Sănătate Mintală din Chișinău;
- martie 2022 – vizita de documentare la Centrul de Intervenție Precoce „Voinicel” din Chișinău;
- 31 martie – vizita de documentare la IMSP Institutul Oncologic;
- 12 aprilie – vizita de documentare la CREPOR;
- 31 octombrie – vizita de documentare la IMSP Spitalul Raional Florești, la IMSP Centrul Medicilor de Familie Florești, la IMSP Substația de Asistență Medicală Urgentă Florești, la IMSP Centrul de Sănătate Florești, IMSP Centrul de Sănătate Ghindești;
- 21 noiembrie – vizita de documentare la spitalele raionale din Drochia, Donușeni și Soroca.

- a intrat în vigoare un nou tip de pensii: pensionare anticipată pentru carieră lungă, de care au beneficiat cetățenii cu stagiul de muncă (femei – 34,5 ani și bărbați - 37 de ani contribuții);
- majorarea pensiei minime până la 2278 de lei, cu schimbarea modalității de indexare a pensiilor pentru vârstă: indexarea procentuală de 13,97% la 1 aprilie și suma fixă de 171,78 lei la pensie;
- alocarea sumei unice de 2000 de lei beneficiarilor de pensii și indemnizații ce nu depășesc 4000 de lei;
- modificarea formulei de calcul și acordarea dreptului de recalculare a pensiei persoanelor care au muncit după stabilirea dreptului la pensie nu mai puțin de doi ani, începând cu 1 ianuarie 2023;

- majorarea ratei de referință pentru calcularea salariilor bugetarilor în cuantum de 1900 lei începând cu 1 septembrie 2022, precum și acordarea sporului salarial de 1300 lei tuturor bugetarilor începând cu 1 ianuarie 2023;
- majorarea salariului minim pe țară la 3500 lei;
- Legea fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2023;
- Legea bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2023;
- a fost susținută propunerea de a debursa integral, într-o singură tranșă, indemnizația unică în valoare de 120 mii lei pentru medici și farmaciști și 96 mii lei pentru personalul medical și farmaceutic cu studii profesionale postsecundare, tineri specialiști;
- cadrul de reglementare a raporturilor de muncă a fost adus în concordanță cu cerințele actuale ale pieței muncii, nivelul de dezvoltare a tehnologiilor informaționale, corelat cu normele legislației muncii în statele-membre ale Uniunii Europene, luând în considerare standardele Organizației Internaționale a Muncii;
- în domeniul ocupării forței de muncă au fost operate modificări legislative;
- încurajarea angajării șomerilor și zilierilor prin diminuarea cuantumului lunar al ajutorului social în cazul gospodăriilor cu șomeri și/sau zilieri în cazul în care aceștia nu respectă prevederile privind participarea pe piața muncii stabilite de Guvern;
- extinderea serviciilor de educație antepreșcolară prin acordarea dreptului angajatorilor de a oferi servicii de îngrijire a copiilor salariaților cu vârsta până la 3 ani;
- acordarea dreptului de a împărți concediul de îngrijire a copiilor între părinți;

- oferirea femeilor a dreptului de a realiza venituri în perioada concediului de maternitate, beneficiind, totodată, și de indemnizația de maternitate - indemnizația de maternitate va putea fi calculată automat din venitul soției/soțului care are un salariu mai mare;
- a fost inițiată aderarea Republicii Moldova la Protocolul privind eliminarea comerțului ilicit cu produse din tutun la Convenția-cadru a OMS privind controlul tutunului, Lege adoptată de către plenul Parlamentului la 14 martie 2022;
- au fost elaborate două inițiative ce țin de cadrul legislativ privind Banca biologică umană și modificări la legislația ce ține de sănătatea reproducerii;
- a fost înaintată inițiativa legislativă în scopul reglementării importului în țară a produselor farmaceutice și a materiei prime pentru fabricarea medicamentelor;
- au fost adoptate alte inițiative legislative cu privire la reglementarea prețurilor de producător la medicamente, în scopul facilitării includerii pe piața farmaceutică a mai multor denumiri de medicamente și dispozitive medicale;
- au fost efectuate o serie de modificări la Lista medicamentelor compensate din fondurile asigurării obligatorii de asistență medicală, în scopul sporirii accesului populației la medicamente compensate;
- ajustarea prevederilor actelor normative în scopul protecției persoanelor consumatoare de drog, elaborarea proiectelor de acte legislative cu privire la activitatea psihologică și a proiectului de lege privind sănătatea mintală;

- Comisia a susținut propunerea Ministerului Sănătății de a schimba fondatorul spitalelor raionale, acesta fiind Ministerul Sănătății, dar cu menținerea patrimoniului în posesia consiliilor raionale;
- a fost modificată Legea ocrotirii sănătății, prin completarea cu prevederi ce țin de acordarea dreptului pacienților cu tumori benigne de a beneficia de protezare individuală și consumabile necesare pentru restabilirea chirurgicală și protetică;

Comisia cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media

În prima jumătate a anului 2022 a fost supusă controlului ex-post de impact Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate. Codul educației al Republicii Moldova a fost supus controlului parlamentar în sesiunea de toamnă. Conform competențelor, Comisia a organizat audieri publice privind realizarea evaluării ex-post de impact. Totodată, în anul 2022 au fost supuse examinării rapoartele de activitate ale instituțiilor subordonate Parlamentului.

Liliana NICOLAESCU-ONOFREI
Virgiliu PĂSLARIUC
Adela RĂILEAN
Marcela ADAM
Elena BELEACOVA
Diana CARAMAN
Maria GONȚA
Petru JARDAN
Marcela NISTOR
Larisa NOVAC
Eugeniu SINCHEVICI
Gaik VARTANEAN

Audieri publice

- cu privire la executarea Codului educației, Capitolul VI: Învățământul pentru copiii și elevii cu cerințe educaționale speciale. Educația incluzivă;
- cu privire la executarea Legii privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate;
- pentru promovarea proiectului de lege cu privire la dreptul de autor și drepturile conexe;
- cu privire la elaborarea Strategiei pentru cultură și patrimoniu 2030;
- cu privire la proiectul de lege pentru modificarea Legii privind ocrotirea monumentelor;
- cu privire la acordarea statutului de obiect al patrimoniului cultural-național al Republicii Moldova bunurilor întreprinderii „Barza Albă” Sotate pe Acțiuni.

Evenimente

- 30 martie 2022 - Îmbunătățirea legislației în domeniul mass-media – discutată pe platforma Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media;
- 13 aprilie 2022 - Audieri publice vizând inițiativa legislativă de modificare a unor acte normative în vederea combaterii fenomenului de răspândire a dezinformării;
- 7 octombrie 2022 – A fost lansat primul Program de cooperare în domeniul combaterii dezinformării și promovării democrației „Triunghi pentru Democrație”;
- 10 octombrie 2022 – Întrevederea președintei Comisiei cultură, educație, cercetare, tineret, sport și mass-media, Liliana Nicolaescu-Onofrei, cu reprezentanții Băncii Mondiale.

Evaluare ex-post

- Legea privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate;
- Legea cu privire la teatre, circuri și organizații concertistice;
- Codul educației al Republicii Moldova;
- Codul serviciilor media audiovizuale al Republicii Moldova.

Rapoarte de activitate examinate

- raportul anual de activitate al Consiliului Audiovizualului al Republicii Moldova pentru anul 2021;
- raportul de activitate a Consiliului de supraveghere și dezvoltare al Instituției Publice Compania „Teleradio-Moldova” pentru anul 2021.

Ședințe de lucru

Pe platforma comisiei, au fost formate Grupuri de lucru conform domeniilor. Astfel, au fost organizate ședințe de lucru:

- pentru analiza problemelor cu care se confruntă cadrele didactice din învățământul superior;
- privind executarea Legii privind protecția indicațiilor geografice, denumirilor de origine și specialităților tradiționale garantate;
- pentru identificarea propunerilor pentru o mai bună incluziune educațională și socială a copiilor și tinerilor cu tulburări din spectrul autist;
- pentru construirea sau renovarea blocurilor sanitare din instituțiile de învățământ din țară;
- cu privire la modificarea Legii privind atragerea investițiilor străine în domeniul producției de film și alte opere audiovizuale;
- cu privire la proiectul de lege pentru modificarea Legii culturii - implementarea programului național „Voucher cultural” în scopul facilitării accesului tinerilor la serviciile culturale și eficientizarea managementului instituțiilor culturale;
- pentru organizarea primei runde a Programului „Triangle for Democracy Programme”;
- cu privire la modificarea Legii privind protejarea patrimoniului cultural național mobil - crearea unui cadru juridic funcțional pentru protejarea patrimoniului cultural național mobil, racordat la prevederile cadrului legislativ european și standardele europene în domeniul circulației bunurilor culturale mobile și combaterii traficului ilicit al acestora.

Comisia de control al finanțelor publice

28
ședințe

48
rapoarte
examine

61
instituții
audiate

329
documente,
petiții

În anul 2022, Comisia de control al finanțelor publice a asigurat elaborarea, consultarea și definitivarea a 7 proiecte de acte normative și 1 amendament, înaintate cu titlu de inițiativă legislativă de către Președintele și membrii Comisiei.

Conform indicațiilor, au fost elaborate 4 rapoarte, 3 corapoarte și 1 aviz asupra proiectelor de lege, precum și 3 sinteze ale amendamentelor, obiecțiilor și recomandărilor. Au fost redactate și finalizate 3 proiecte de hotărâri ale Parlamentului.

Tatiana CUNEȚCHI
Artur MIJA
Vasile PORȚEVȘCHI
Victoria CAZACU
Zinaida GRECEANȚI
Mihail LEAHU
Ilan ȘOR

Audieri publice

- 44 rapoarte de audit ale Curții de Conturi a Republicii Moldova (CCRM);
- 1 raport al Consiliului Concurenței privind ajutoarele de stat;
- 3 rapoarte Guvernului Republicii Moldova cu privire la executarea Bugetului de stat, Bugetului asigurărilor sociale de stat și a Fondurilor asigurării obligatorii de asistență medicală pentru anul 2021.

Control parlamentar

Cu privire la realizarea obiectivului de asigurare a asistenței Comisiei de control al finanțelor publice la examinarea altor probleme din domeniul de profil, în perioada respectivă, au fost examinate 329 de documente, solicitări, petiții și interpelări.

Concomitent, conform cadrului legal și competențelor, au fost întocmite și remise 1726 de răspunsuri, demersuri, interpelări și invitații adresate autorităților publice centrale și locale, instituțiilor de stat, precum și persoanelor fizice și juridice.

Pe parcursul anului 2022, au fost organizate 4 evenimente și întreprinderi cu reprezentanții partenerilor externi de dezvoltare ai Republicii Moldova, ai diferitor organisme internaționale, ai autorităților naționale și societății civile.

Ca rezultat, au fost întocmite 48 de sinteze pe marginea rapoartelor de audit ale CCRM. Ulterior organizării audierilor publice ale acestora în cadrul ședințelor Comisiei au fost întocmite și aprobate 48 de rapoarte. De asemenea, pe parcursul anului de referință în cadrul ședințelor Comisiei au fost abordate și alte subiecte aferente domeniilor de competență atribuite, fiind adoptate 4 decizii ale Comisiei.

Atât rapoartele cât și deciziile Comisiei au fost remise

în adresa entităților vizate, indicate în dispozitivul documentelor, precum și publicate pe pagina oficială a Parlamentului, întru asigurarea principiilor de transparență și de informare atât a părților interesate, cât și a publicului larg.

Evenimente

- 23 februarie 2022 - Președinta Comisiei de control al finanțelor publice, Tatiana Cunețchi, și membrul Comisiei, Victor Spînu, au avut o întrevedere cu Alastair Swarbrick, consilier principal pentru politici în domeniul finanțelor publice și auditului, Inițiativa comună a Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică și Uniunii Europene (SIGMA);
- 11 aprilie 2022 - Președinta Comisiei de control al finanțelor publice, Tatiana Cunețchi, a avut o întrevedere cu Ambasadorul Extraordinar și Plenipotențiar al României în Republica Moldova, Daniel Ioniță, cu prilejul încheierii misiunii diplomatice în țara noastră;
- 4 octombrie 2022 - Prezentarea evaluării internaționale colegiale („peer review”) a Curții de Conturi, realizată la propunerea Comisiei de control al finanțelor publice de către SIGMA.

Comisia politică externă și integrare europeană

Pe parcursul anului 2022, în cadrul Comisiei politice externe și integrare europeană au fost elaborate 25 de rapoarte, 60 de corapoarte și 87 de avize în urma examinării proiectelor de acte legislative pentru care a fost sesizată în fond și a proiectelor de acte legislative pentru avizare. În această perioadă, Comisia s-a întrunit în 50 de ședințe.

Pe parcursul anului 2022 Comisia a continuat să actualizeze componența nominală și numerică a grupurilor parlamentare de prietenie, prin elaborarea a 3 proiecte de modificare a Hotărârii Parlamentului privind grupurile parlamentare de prietenie.

Doina GHERMAN
Ion GROZA
Bogdat ȚÎRDEA
Alina DANDARA
Vlad BATRÎNCEA
Mihail DRUȚĂ
Alexandr NESTEROVSCHI
Mihail POPȘOI
Galina SAJIN

De asemenea, a fost avizată desemnarea a 11 Ambasadori Extraordinari și Plenipotențieri ai Republicii Moldova în următoarele țări: Statele Unite ale Americii, Canada, Regatul Belgiei, Republica Elenă, Republica Austria, Regatul Țărilor de Jos, Regatul Suediei, Statul Israel, Republica Azerbaidjan, Republica Lituania, Statul Qatar.

50 ședințe	25 rapoarte	87 avize	25 petiții
3 audieri	60 corapoarte	76 avize consultative	50 procese-verbale

Evenimente

- 1 februarie 2022 - Președinta Comisiei politice externe și integrare europeană, Doina Gherman, s-a întâlnit cu Gordan Grlić-Radman, Ministrul Afacerilor Externe și Europene al Croației;
- Martie 2022 - Președinta Comisiei politice externe și integrare europeană, Doina Gherman, este una dintre cele 12 femei din toată lumea selectate pentru premiul International Women of Courage (IWOC), decernat de Departamentul de Stat al SUA;
- 18 martie 2022 - Doina Gherman a discutat cu Reprezentanta UN Women în Moldova, Dominika Stojanoska, despre situația femeilor și copiilor refugiați;
- 1 aprilie 2022 - Discuții cu delegația de nivel înalt a Parlamentului European cu privire la problemele de actualitate din țară și din regiune;
- 22 iunie 2022 - Președinta Comisiei politice externe și integrare europeană, Doina Gherman, a reprezentat Moldova la Forumul parlamentar al Inițiativei celor Trei Mări;
- 24 noiembrie 2022 - Platforma Femeilor Deputate din Parlamentul Republicii Moldova a lansat o campanie de informare și sensibilizare cu genericul „Violența obstetrică tot este violență”, în semn de solidarizare cu toate femeile și fetele care suferă de orice formă de violență.

Consultări publice

- 25 mai 2022 - „Dialog comun – Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței față de femei și a violenței în familie de la ratificare la implementare”, organizat în colaborare cu UN Women, Ambasada Suediei la Chișinău, în parteneriat cu Coaliția națională „Viața fără violență în familie”;
- 17 iunie 2022 – Lansarea oficială a Platformei Femeilor Deputate din Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XI-a. În cadrul evenimentului, a fost adoptată o Rezoluție, prin care deputatele se angajează să susțină exercitarea deplină a drepturilor femeilor prin inițiative și proiecte legislative;
- 23 decembrie 2022 – În contextul campaniei internaționale „16 zile de activism împotriva violenței în bază de gen”, Platforma Femeilor Deputate din Parlamentul de legislatura a XI-a, cu suportul Secretariatului Comisiei, a organizat audieri parlamentare cu genericul „Violența obstetrică și ginecologică în Republica Moldova”;
- Adițional, Comisia politică externă și integrare europeană a examinat 25 de petiții parvenite în adresa acesteia.

Avizare proiecte

Comisia a avizat pozitiv inițierea negocierilor asupra unui șir de proiecte importante, printre care:

- Acordurile de securitate socială cu Republica Franceză și Confederația Elvețiană;
- Acordul dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asocierea Republicii Moldova la programul „UE pentru sănătate”;
- Acordul de Grant între Guvernul Republicii Moldova și Agenția Japoneză pentru Cooperare Internațională privind implementarea Programului de Consolidare a Sistemului Medical;
- Acordul dintre Guvernul Republicii Moldova și Cabinetul de Miniștri al Ucrainei privind construcția podului rutier transfrontalier peste râul Nistru la frontiera de stat moldo-ucraineană în zona localităților Cosăuți-Yampil;
- Acordul dintre Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Elvețiană pentru Dezvoltare și Cooperare privind contribuția la Fondul de intervenție al Guvernului Republicii Moldova în contul special deschis pentru sprijinul refugiaților ucraineni.
- Memorandumul de Înțelegere între Guvernul Republicii Moldova și Programul Alimentar Mondial privind prezența și activitățile PAM în Republica Moldova;

- Acordul dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la „Vamă”, programul Uniunii pentru cooperare în domeniul vamal;
- Convenția globală privind recunoașterea calificărilor în învățământul superior;
- Acordul de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind programul „UE pentru Reforme” și Acordului de finanțare dintre Guvernul Republicii Moldova și Comisia Europeană privind programul „UE pentru redresare și reziliență”;
- Acordul de finanțare dintre Republica Moldova și Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare privind finanțarea proiectelor investiționale orientate spre dezvoltarea infrastructurii în domeniul managementului deșeurilor solide.

Legi adoptate

- Legea privind ratificarea Protocolului facultativ la Convenția Organizației Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului privind procedura de comunicare;
- Legea pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind activitățile operative desfășurate de Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă în Republica Moldova;
- Legea pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Statului Qatar privind abolirea vizelor de scurtă ședere pentru titularii pașapoartelor ordinare;
- Legea pentru ratificarea Acordului în domeniul securității sociale dintre Republica Moldova și Regatul Spaniei;
- Legea pentru aderarea Republicii Moldova la Tratatul cu privire la Sistemul european de informații privind vehiculele și permisele de conducere (EUCARIS) și la Protocolul de modificare a Tratatului referitor la Sistemul european de informații privind vehiculele și permisele de conducere (EUCARIS);
- Legea pentru ratificarea Protocolului de amendare a Acordului dintre părțile Convenției privind cooperarea polițienească în Europa de Sud-Est privind schimbul automatizat de date ADN, date dactiloscopice și date de înregistrare a autovehiculelor;
- Legea pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind reglementarea construirii unor apeducte, semnat la Chișinău la 20 mai 2021, și a Protocolului de amendare a Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul României privind reglementarea construirii unor apeducte, semnat la Iași, la 10 noiembrie 2022;
- Legea pentru ratificarea Acordului dintre Guvernul Republicii Moldova și Guvernul Republicii Arabe Egipt privind scutirea reciprocă de vize pentru deținătorii de pașapoarte diplomatice, de serviciu și speciale;
- Legea pentru ratificarea Acordului dintre Republica Moldova și Regatul Belgiei privind angajarea remunerată în câmpul muncii a unor categorii de membri ai familiilor personalului misiunilor diplomatice și oficiilor consulare;
- Modificarea Legii cu privire la taxele consulare conform căreia costul serviciilor consulare prestate cetățenilor Republicii Moldova care se află temporar sau permanent în afara țării a fost redus cu 50% și au fost eliminate taxele consulare la eliberarea pașaportului persoanelor care nu au atins vârsta de 18 ani.

Comisia administrație publică

Pe parcursul anului 2022 Comisia administrație publică a desfășurat 61 de ședințe pentru examinarea proiectelor de lege, precum și 21 de ședințe consultative.

În perioada de raportare, comisia a avizat 263 de proiecte, a elaborat și a aprobat 20 de rapoarte și 10 corapoarte. Suplimentar, au fost elaborate 94 de note informative. Comisia a examinat și a perfectat răspunsuri pentru 66 de petiții. Suplimentar, au fost expediate 162 de demersuri.

Larisa VOLOH
Petru FRUNZE
Irina LOZOVAN
Efimia BANDALAC
Vitalie JACOT
Ivanna KOKSAL
Ersilia QATRAWI
Marina TAUBER
Vladimir VORONIN

În anul 2022 a fost instituită Platforma de comunicare „Accelerarea reformei administrației publice în Republica Moldova” dedicată consolidării autonomiei locale, în mod special autonomiei financiare.

De asemenea, a fost creat Grupul de lucru în vederea examinării și soluționării problemelor care privesc animalele de companie.

61 ședințe	20 rapoarte	10 corapoarte	263 avize
66 petiții	162 adresări, demersuri	21 ședințe consultative	

Consultări publice

- asupra proiectului de lege privind Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală;
- privind implementarea cadrului normativ cu privire la controlul administrativ al activității autorităților administrației publice locale;
- asupra proiectului de lege pentru modificarea Legii cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale;
- asupra proiectului de lege pentru modificarea Legii privind achizițiile publice;
- asupra proiectului de modificare a Legii privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice;
- cu privire la problemele existente la nivelul raionului Dondușeni în procesul de implementare a Proiectului de înregistrare și evaluare funciară;
- privind asigurarea cu biocombustibil a centralelor termice pe bază de biomasă.

Audieri publice

- privind situațiile de contrarietate create în raport cu persoanele defavorizate solicitante de ajutor pentru perioada rece a anului;
- cu privire la calitatea serviciilor publice prestate cetățenilor;
- privind funcționalitatea centralelor termice pe biomasă și pregătirea acestora pentru sezonul de încălzire;
- audierea publică „Aspecte generale privind administrația publică locală”, desfășurată cu participarea primarilor de localități;
- audierea publică „Aspecte generale privind administrația publică locală”, desfășurată cu participarea președinților de raioane și a Președintelui Parlamentului Republicii Moldova;
- audierea publică „Proiectul-pilot de organizare a alimentației copiilor și elevilor din instituțiile de învățământ general din raionul Strășeni”.

Control parlamentar

Acte normative planificate pentru evaluare prin efectuarea controlului asupra executării legii și determinării eficienței acțiunii acesteia:

- Legea cooperăției de consum;
- Legea cu privire la proprietatea publică a unităților administrativ-teritoriale;
- Legea privind administrația publică locală;
- Legea privind descentralizarea administrativă;
- Legea privind administrarea și deetatizarea proprietății publice;
- Legea privind delimitarea proprietății publice;
- Legea privind accesul pe proprietăți și utilizarea partajată a infrastructurii asociate rețelelor publice de comunicații electronice;
- Legea pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului;
- Legea pentru modificarea anexei la Legea pentru aprobarea Listei unităților ale căror terenuri destinate agriculturii rămân în proprietatea statului;
- Legea privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile;
- Legea privind calitatea în construcții;
- Legea privind principiile urbanismului și amenajării teritoriului;
- Legea privind autorizarea executării lucrărilor de construcție;
- Legea privind descentralizarea administrativă;
- Legea privind administrația publică locală;
- Legea pentru ratificarea Acordului de finanțare dintre Republica Moldova și Asociația Internațională pentru Dezvoltare în vederea realizării Proiectului de înregistrare și evaluare funciară.

Mese rotunde

- „Femeile pentru pace”;
- „Accelerarea reformei administrației publice în Republica Moldova”;
- Masă rotundă cu participarea partenerilor de dezvoltare care contribuie la consolidarea eforturilor pentru elaborarea agendei de reformă a administrației publice în contextul obținerii statutului de țară candidată la aderarea UE;
- „Eforturi comune de gestionare a crizei refugiaților”.

Ședințe de lucru la București

- Ședința comună a comisiilor de profil din ambele legislative;
- Ședința de lucru a Comisiei administrație publică cu membrii Comisiei comune pentru integrare europeană dintre Parlamentul României și Parlamentul Republicii Moldova și, respectiv cu reprezentanții Ministerului Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației al României;
- Ședință de lucru cu reprezentanții Ministerului Afacerilor Externe și, respectiv, cu autoritățile administrației publice ale Primăriei sectorului 4, București.

Ședințe de lucru în teritoriu

- Ocnița: pentru examinarea modului de administrare și procesului de delimitare a proprietății publice;
- Cahul: administrarea proprietății publice a unității administrativ-teritoriale;
- Anenii Noi: examinarea problemelor conexe activității autorităților administrației publice locale;
- Ștefan Vodă: cu participarea membrilor Comisiei pentru administrație publică și amenajarea teritoriului din Camera Deputaților a Parlamentului României și autoritățile administrației publice locale;
- Ștefan Vodă: cu participarea autorităților administrației publice locale din România și din Ucraina cu privire la perspectivele dezvoltării parteneriatelor transfrontaliere;
- Edineț: serviciile sociale și administrația publică;
- Dondușeni: modul de administrare și procesul de delimitare a proprietății publice;
- Căușeni: consolidarea mecanismului de funcționare a sistemului de administrație publică.

Comisia securitate națională, apărare și ordine publică

Pe parcursul anului 2022, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică s-a convocat în **54 de ședințe**.

Este în proces de elaborare proiectul legii pentru modificarea cadrului legislativ național în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, în acord cu evoluțiile legislației Uniunii Europene în domeniu.

Audieri

- Audierea autorităților cu competențe în combaterea rețelelor criminale a traficantilor de droguri;
- audierea Raportului anual de activitate al Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal;
- cu privire la aprobarea Raportului de evaluare ex-post de impact asupra prevederilor Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului și Legii privind funcționarul public cu statut special din cadrul MAI;
- în cadrul unei ședințe cu caracter închis membrii Comisiei au audiat Raportul de activitate al Serviciului Protecție Internă și Anticorupție a Ministerului Afacerilor Interne pentru anii 2020-2021;
- audierea Raportului MAI privind dinamica procesului migrațional și gestionarea fluxului de refugiați;
- audierea parlamentară a autorităților naționale competente pe subiectul executării cadrului normativ în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului;
- audierea privind circuitul și reglementarea normativă a monedelor virtuale (criptovalute) în Republica Moldova și a practicii internaționale;
- audieri privind activitatea Agenției de Recuperare a Bunurilor Infractionale. Au fost recepționate 82 de propuneri pe marginea acestui proiect;
- audierea autorităților publice competente pe subiectul „Executarea cadrului normativ ce reglementează semnătura electronică și documentul electronic”;
- audierea conducerii Centrului Național Anticorupție privind activitatea în perioada 2021-2022;
- consultări publice asupra proiectelor de lege privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova, pentru modificarea Legii nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.

Lilian CARP
Ana RACU
Constantin STARÎȘ
Adrian ALBU
Andrian CHEPTONAR
Fiodor GAGAUZ
Boris MARCOCI
Oazu NANTOI
Ion ȘPAC

Control parlamentar

Pentru sectoarele securitate națională, securitatea datelor, informatică și cibernetică, apărare națională, ordine publică, procesul de negocieri pentru reglementarea teritorială a Republicii Moldova, anticorupție și integritate au fost planificate audieri ale rapoartelor de activitate, audieri privind implementarea legilor, precum și audieri tematice, în funcție de specificul autorităților, precum și de situația la zi. Odată cu declanșarea războiului în Ucraina, secretariatul Comisiei este antrenat în examinarea rapoartelor ce vizează analiza situațională în domeniul afacerilor interne.

Vizite

Pe parcursul anului 2022, Comisia securitate națională, apărare și ordine publică a efectuat mai multe vizite de lucru, inclusiv la Ministerul Apărării și la Centrul Național Anticorupție. Totodată, membrii Comisiei au participat la masa rotundă „Consolidarea rolului Parlamentului în guvernarea și supravegherea sectorului de securitate”, la Viena.

Proiecte examinate

- Hotărârea privind declararea stării de urgență pe întreg teritoriul Republicii Moldova pe un termen de 60 de zile; examinarea a 6 proiecte de prelungire consecutivă pe 60 de zile a termenului stării de urgență;
- elaborarea Regulamentului de organizare și activitate și a proiectului deciziei Comisiei privind crearea Subcomisiei pentru exercitarea controlului parlamentar asupra activității Serviciului de Informații și Securitate;
- modificarea Legii privind regimul străinilor în Republica Moldova;
- modificarea Legii privind activitatea particulară de detectiv și de pază, inițiativă legislativă a deputatului Lilian Carp;
- Perfecționarea legislației în vigoare ce reglementează domeniul de prevenire și combatere a răspândirii informațiilor false și a acțiunilor de dezinformare ce afectează securitatea informațională a Republicii Moldova.
- simplificarea proceselor de prestare a serviciilor publice aplicabile la documentarea cu acte de identitate a cetățenilor Republicii Moldova;
- proiectul privind identificarea electronică și serviciile de încredere;
- modificarea Strategiei naționale de prevenire și combatere a spălării banilor și finanțării terorismului pentru anii 2020-2025 și a Planului de acțiuni;

- proiectul de lege pentru modificarea Legii cu privire la prevenirea și combaterea terorismului;
- proiectul privind recensământul populației și locuințelor;
- modificarea unor acte normative pentru transpunerea legislației UE privind înghețarea și confiscarea instrumentelor și produselor infracțiunilor săvârșite în Uniunea Europeană;
- aprobarea Codului deontologic al angajatului Centrului Național Anticorupție;
- proiectul privind cerințele de bază în securitatea radiologică
- aprobarea Programului Național de recuperare a bunurilor infracționale pentru anii 2023-2027 și a Planului de acțiuni;

- modificarea Codului de procedură penală și a Legii privind acvitătea specială de investigații, prin care se urmărește delimitarea clară și strictă a activităților speciale de investigații, consolidarea și creșterea capacităților investigative ale organelor competente;
- proiectul înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Lilian Carp și elaborat în vederea demarării procesului de reformare a Serviciului de Protecție și Pază de Stat într-o instituție modernă și eficientă;
- perfecționarea reglementărilor juridice apărute între autoritățile statului și funcționarii publici cu statut special, militarii și ofițerii de informații și securitate, în cazul desfacerii contractului de îndeplinire a serviciului militar sau special, înainte de termen, drept temei fiind angajarea într-o altă autoritate publică, sau funcție care prevede exercitarea serviciului militar sau special;

- modificarea articolului 11 din Legea cetățeniei Republicii Moldova, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către deputatul în Parlament Angela Munteanu-Pojoga, și proiectul de modificare a Legii privind actele de identitate din sistemul național de pașapoarte, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament;
- Modificarea Legii privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, nr. 511 din 10.12.2020. Proiectul a fost aprobat în lectura I în cadrul ședinței plene din 13 martie 2021.

Bilanț parlamentar

Activitatea parlamentară

Bilanțul activității legislative

Pe parcursul anului 2022, deputații s-au convocat în 49 de ședințe plenare, care, în total, au avut o durată de peste 265 de ore. În această perioadă, deputații au adoptat 381 acte. Dintre ele, 286 sunt legi, iar 95 – hotărâri. De asemenea, în 2022, au fost aprobate, în prima lectură, 307 inițiative legislative.

Activitatea Biroului permanent al Parlamentului

- Sesiunea de primăvară - 27 de ședințe și 14 hotărâri
  - Sesiunea de toamnă - 14 ședințe și 12 hotărâri
- În cadrul celor 2 sesiuni extraordinare ale Parlamentului, membrii Biroului permanent s-au întrunit în 2 ședințe la care au adoptat 2 hotărâri.

Discursuri parlamentare

Deputații au susținut, în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului, 154 de luări de cuvânt pe marginea proiectelor de acte legislative și 15 declarații. Cele mai multe luări de cuvânt au avut deputații Frațiunii Blocului Comuniștilor și Socialiștilor, 86 la număr, iar deputații PAS au avut cele mai multe declarații – 11 din numărul total de 15.

Activitatea comisiilor permanente

În anul 2022, comisiile permanente ale Parlamentului s-au convocat în 536 de ședințe. În cadrul acestora, au fost aprobate 804 de rapoarte și corapoarte și au fost examinate 1892 de avize.

Întrebări și amendamente

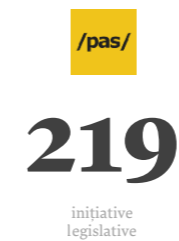
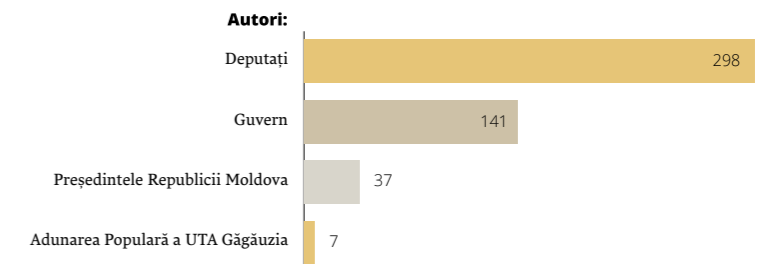

Parlamentarii au adresat Guvernului sau reprezentanților altor autorități ale administrației publice 22 de întrebări.

Pe parcursul anului 2022 autoritățile publice au prezentat Parlamentului 42 de rapoarte. Opt rapoarte au fost prezentate în cadrul ședințelor plenare, iar urmare a examinării acestora au fost adoptate cinci hotărâri ale Parlamentului. Alte 13 rapoarte au fost examinate de deputați în cadrul ședințelor comisiilor permanente.

483 inițiative legislative înaintate în 2022

În anul 2022, în Parlament au fost înaintate 483 de inițiative legislative. 298 dintre ele aparțin deputaților în Parlament, 141 – Guvernului, 37 – Președintelui Republicii Moldova, iar șapte – Adunării Populare a unității teritoriale autonome Găgăuzia. Din totalul inițiativelor legislative, 61,5% sunt ale deputaților în Parlament. 281 dintre proiecte au fost înaintate de fracțiunile parlamentare, iar nouă – de Biroul permanent al Parlamentului.

Fracțiunea „Partidul Acțiune și Solidaritate”

Olesea Stamate

49

Dumitru Alaiba

45

Dan Perciun

31

Fracțiunea Blocului Comuniștilor și Socialiștilor

Petru Burduja

25

Vladimir Odnostalco

20

Corneliu Furculiță

20

Fracțiunea Partidului Politic „ȘOR”

Marina Tauber

11

Reghina Apostolova

6

Vadim Fotescu

6

Vizite în străinătate

48

evenimente
externe organizate
în format online

6

vizite peste hotare
ale Președintelui
Parlamentului

75

deplasări
peste hotare
ale deputaților

Proiecte de asistență externă, în proces de implementare:

- Proiectul PNUD „Consolidarea guvernării parlamentare în Moldova”, componenta e-Parlament;
- Proiectul UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de Asociere și îmbunătățirea procesului de aproximare”;
- Proiectul agențiilor ONU „Consolidarea rolului Parlamentului în sporirea egalității de gen și în abordarea nevoilor grupurilor vulnerabile din Republica Moldova” (PNUD, UNFPA, UNICEF, UN Women);
- Rețeaua Secretarilor generali ai Parlamentelor din țările Parteneriatului Estic, cu suportul Proiectului GIZ „Consolidarea Administrației Parlamentare în Parteneriatul Estic” (etapa II);
- Programul de asistență oferit de către Parlamentul European (PE).

Secretariatul Parlamentului

Tamara GHEORGHITA,
Secretar general al Parlamentului
Republicii Moldova

„Anul 2022 a fost un an plin de evenimente pentru Parlamentul Republicii Moldova, iar Secretariatul instituției parlamentare a contribuit plenar în a ajuta corpul de deputați să reprezinte interesele și nevoile oamenilor. Trecut printr-o reformă care a asigurat ca efectivul de personal să devină unul mai compact, fiind redus numărul funcțiilor publice de conducere și ajustat statutul subdiviziunilor structurale, Secretariatul Parlamentului depune eforturi să devină o instituție eficientă, profesionistă și transparentă. Sper ca în anul 2023 să înregistrăm rezultate importante, îndeplinind obiectivele stabilite și asigurând buna funcționare a organelor de lucru ale Parlamentului.”

07.12.2022 - Vizită de lucru a Secretarului general al Parlamentului, Tamara Gheorghita, la Parlamentul Ungariei

29.11.2022 Participarea Secretarului General al Parlamentului Republicii Moldova, Tamara Gheorghita, la seminarul "Digital Transformation", Bruxelles Belgia

20.10.2022 Participarea Secretarului general al Parlamentului Republicii Moldova, Tamara Gheorghita, la Reuniunea Secretarilor generali ai Parlamentelor membre APCE

14.12.2022 Întrevederea Secretarului general al Parlamentului, Tamara Gheorghita, cu Ambasadorul Republicii Franceze la Chișinău, Graham Paul

24.06.2022 - Ziua Universală a Iei marcată la Parlamentul Republicii Moldova

11.05.2022 - întrevederea Secretarului general al Parlamentului, Tamara Gheorghita, cu Ambasadoarea Austriei în Moldova, Stella Avallone

20.09.2022 - Săptămâna deschiderii parlamentare

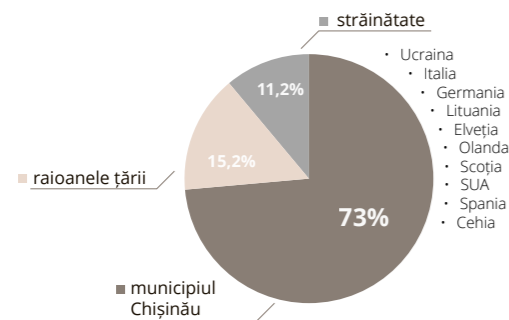

23.06.2022 Ziua funcționarului public

05.11.2022 - Acțiune de plantare a copacilor cu ocazia Zilei Naționale de înverzire a plaiului

9274 vizitatori
401 vizite organizate

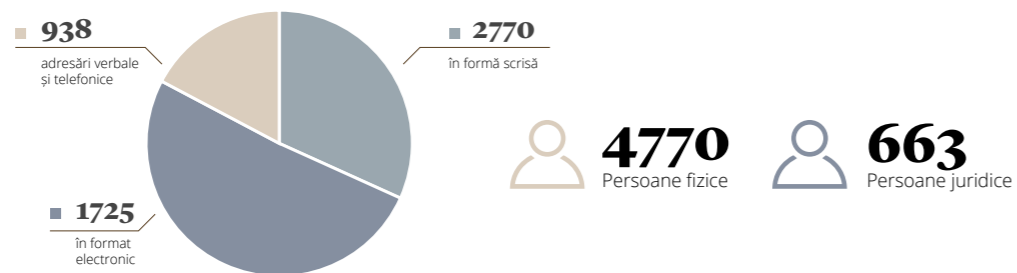

Număr record de vizitatori

Anul trecut, 9274 de persoane au vizitat Parlamentul Republicii Moldova, iar aproape 60% dintre ei au fost copii și studenți. Potrivit datelor statistice, este cel mai mare număr de când instituția legislativă organizează vizite ghidate pentru cetățeni. 80 la sută dintre persoane au venit pentru prima dată în excursie la Parlamentul Republicii Moldova.

În 2022, au fost înregistrate 5433 de petiții și adresări verbale

4770 Persoane fizice
663 Persoane juridice

În 2022, Parlamentul a înregistrat 5433 de petiții și adresări verbale. Numărul este cu 308 mai mare, comparativ cu anul 2021. Cele mai multe dintre ele se referă la pretenziile încălcări ale dreptului de acces liber la justiție, al dreptului la securitate și demnitate

personală, ale dreptului la asistența medicală și la protecție socială, nerespectarea dreptului la proprietatea privată, precum și la probleme privind dezvoltarea infrastructurii, propuneri de modificare a legislației și control parlamentar etc.

Distribuția pe gen a funcționarilor publici

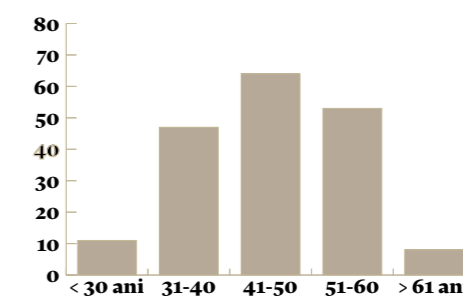
Distribuția pe gen pentru funcțiile de conducere și cele de execuție

	bărbați	femei
funcție publică de conducere	8	13
funcție publică de execuție	38	124
total	46	137

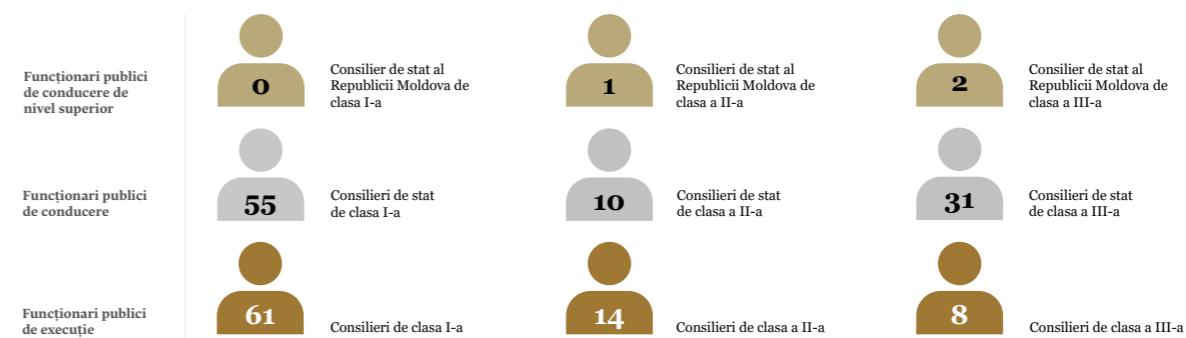
Vârsta medie a funcționarilor: 46 ani

	bărbat funcționar public	femeie funcționar public
cel mai tânăr / cea mai tânără	24 de ani	25 de ani
cel/cea mai în vârstă	64 de ani	65 de ani

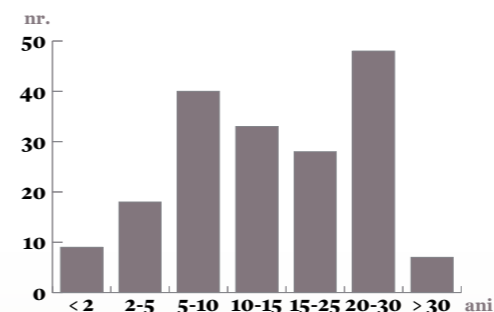
Distribuția pe categorii de vârstă

Distribuția după gradul de calificare

Distribuția după vechimea în funcție publică

Distribuția după gradul științific

	bărbați	femei
doctor în științe	2	4

CALENDAR

2023

Ianuarie

L	M	Mi	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Februarie

L	M	Mi	J	V	S	D
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28					

Martie

L	M	Mi	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Aprilie

L	M	Mi	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Mai

L	M	Mi	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Iunie

L	M	Mi	J	V	S	D
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Iulie

L	M	Mi	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

August

L	M	Mi	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Septembrie

L	M	Mi	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Octombrie

L	M	Mi	J	V	S	D
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

Noiembrie

L	M	Mi	J	V	S	D
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

Decembrie

L	M	Mi	J	V	S	D
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Parlamentul
Republicii MoldovaZile comemorative, zile
de sărbătoare și zile de odihnă în
Republica Moldova

Ianuarie

- **1 ianuarie** - Anul Nou
- **7, 8 ianuarie** - Nașterea lui Iisus Hristos (Crăciunul pe stil vechi)
- **15 ianuarie** - Ziua comemorării lui Mihai Eminescu
- **27 ianuarie** - Ziua comemorării victimelor Holocaustului

Februarie

- **14 februarie** - Ziua Națională a Lecturii
- **15 februarie** - Ziua comemorării celor căzuți în războiul din Afganistan

Martie

- **1 martie** - Mărțișorul
- **2 martie** - Ziua Memoriei și Recunoștinței (ziua de comemorare a celor căzuți în conflictul armat din anul 1992 pentru apărarea integrității și independenței Republicii Moldova, a victimelor conflictului și de exprimare a recunoștinței față de veteranii acestui conflict)
- **8 martie** - Ziua internațională a femeii

Aprilie

- **7 aprilie** - Ziua Libertății (zi de comemorare a tinerilor care au manifestat pașnic în numele libertății și democrației)
- prima și a doua zi de Paști conform calendarului bisericesc
- ziua de luni la o săptămână după Paști (Paștele blajinilor)
- Ziua comemorării victimelor foametei organizate din anii 1946–1947 (a treia sâmbătă a lunii aprilie)
- **26 aprilie** - Ziua comemorării victimelor catastrofei de la C.A.E. Cernobil și ale altor avarii nucleare
- **27 aprilie** - Ziua Drapelului de Stat
- **28 aprilie** - Ziua securității și sănătății în muncă

■ zi de odihnă declarată

Mai

- **1 mai** - Ziua internațională a solidarității oamenilor muncii
- **9 mai** - Ziua Victoriei și a comemorării eroilor căzuți pentru Independența Patriei
- **9 mai** - Ziua Europei
- **15 mai** - Ziua Familiei
- Ziua Nistrului (ultima zi de duminică a lunii mai)

Iunie

- **1 iunie** - Ziua Ocrotirii Copilului;
- **22 iunie** - Ziua comemorării victimelor fascismului
- **23 iunie** - Ziua Suveranității
- **26 iunie** - Ziua Împotriva Consumului și Traficului Ilicit de Droguri
- Ziua Portului Popular (ultima zi de duminică a lunii iunie)
- **30 iunie** - Ziua Concurenței

Iulie

- **2 iulie** - Ziua comemorării lui Ștefan cel Mare
- **6 iulie** - Ziua victimelor stalinismului
- **29 iulie** - Ziua Constituției

August

- **27 august** - Ziua independenței Republicii Moldova
- **31 august** - sărbătoarea „Limba noastră”

Septembrie

- Festivalul Național al Prunei (a treia duminică a lunii septembrie)
- Festivalul Național al Mărului (ultima sâmbătă și duminică a lunii septembrie)

Octombrie

- Ziua Națională a Vinului (prima sâmbătă și duminică a lunii octombrie)
- **16 octombrie** - Ziua Națională a Alimentației

Parlament INFO

2022